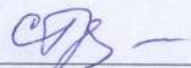

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет філософський
Кафедра психології

Затверджено

На засіданні кафедри психології
філософського факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 1 від 31 серпня 2021 р.)

Завідувач кафедри

проф. Грабовська С.Л.

Силабус з навчальної дисципліни

**«Психологічний супровід учнів в інклюзивному освітньому
просторі»,**

що викладається в межах ОПП «Психологія»

**першого (бакалаврського) рівня вищої освіти для здобувачів зі
спеціальності 053 «Психологія»**

2021 рік вступу

Назва курсу	Психологічний супровід учнів в інклюзивному освітньому просторі
Адреса викладання курсу	вул. Коперника, 3
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Філософський факультет, кафедра психології
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	05 – соціальні та поведінкові науки 053 - психологія
Викладачі курсу	Кандидат психологічних наук, доцент кафедри психології Гребінь Наталія Валеріївна
Контактна інформація викладачів	Моб.: 095 224 18 05 e-mail : nataliya.hrebin@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Згідно графіку консультацій на поточний рік - за попередньою домовленістю з викладачем, кафедра психології, вул. Коперника, 3.
Сторінка курсу	Матеріали на сайті кафедри психології – https://filos.lnu.edu.ua/academics/bachelor/spetsialnist-psykholohiia-053
Інформація про курс	Курс розроблено таким чином, щоб надати учасникам необхідні знання, обов'язкові для того, щоб формувати професійний підхід до психологічного супроводу дітей з особливими потребами, які мають різні варіанти порушення розвитку різної важкості (порушення зору, слуху, опорно-рухового апарату, мовлення, затримку розумового розвитку, аутизм, гіперкінетичний синдром та ін.). Тому у курсі представлено як огляд концепцій дизонтогенезу, так і методи психологічної діагностики дітей з особливими потребами, а також технології психокорекційної роботи з дітьми із порушеним психофізичним розвитком в інклюзивному освітньому просторі
Коротка анотація курсу	Дисципліна «Психологічний супровід учнів в інклюзивному освітньому просторі» є вибірковою дисципліною зі спеціальності «педагогічна психологія», яка викладається в 8 семестрі в обсязі 4 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Мета та цілі курсу	Метою вивчення дисципліни є висвітлення основних закономірностей та особливостей розвитку дітей із психофізичними порушеннями, організації комплексної психологічної діагностики, психологічної допомоги дітям з особливими потребами, а також засад ефективного навчання, виховання та розвитку в умовах інклюзивного освітнього простору.
Література для вивчення дисципліни	<p style="text-align: center;">Рекомендована література</p> <p>Базова:</p> <ol style="list-style-type: none"> Дуткевич Т.В. Дитяча розвивально-корекційна психологія. [текст] Модульний навчальний посібник для студентів вч за напрямом підготовки 6.030103 «Практична психологія»./Т.В.Дуткевич. – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 304 с. Кобильченко В. Спеціальна психологія : підручник / Вадим Кобильченко, Ірина Омельченко. – Київ : ВЦ «Академія», 2020. – 224 с. Порошенко М. Інклюзивна освіта: навчальний посібник. – Київ: ТОВ «Агенство Україна». -2019. -300с. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. – [2-ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с. <p>Додаткова:</p> <ol style="list-style-type: none"> Выход из темноты: история одного эксперимента [Текст] / авт. сост. Мария Митасова. — М. : Эксмо, 2016. — 256 с. Даніелс Е. Р. Залучення дітей з особливими потребами до загальноосвітніх класів / Елен Р. Даніелс, Кей Стаффорд. –

- Львів, 2000. –255 с.
3. Данілавічюте Е. А. Стратегії викладання в інклюзивному класі : навч.-метод. посіб. / Е. А. Данілавічюте, С. В. Литовченко. – К. : Видавн. група—А.С.К.І., 2012. – 360 с. – (Серія —Інклюзивна освіта).
 4. Дерень О., Пруська А., Рибак Ю. Діти із синдромом Дауна: факти, навчання, допомога. –Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2015 – 21с.
 5. Інвалідність та суспільство : навч.-метод. посібник. – К., 2012. –216 с.
 6. Індекс інклюдії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. — К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. — 100 с.
 7. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Хешпелер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: СПД–ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с.
 8. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., — К.: 2007. — 128 с.
 9. Колупаєва А. А. Інклюзивна освіта: реалії та перспективи / А. А. Колупаєва. – К. : —Самміт-книга, 2000. –269 с.
 10. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.
 11. Критерії оцінювання досягнень учнів початкових класів з особливими освітніми потребами, які навчаються у загальноосвітніх школах в умовах інклюдії. Довідник науково-дослідницької лабораторії інклюзивної освіти. / Упорядники: Савчук Л.О., Юхимець І.В., Яценюк Л.І. – Рівне: РОІППО, 2012. –330с.
 12. Лалак Н.В. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з обмеженими можливостями в умовах інклюдії // Психологія: теорія і практика. Мукачєво-Київ, РВВ МДУ, 2019. № Вип.1(3). С.100-107
 13. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 141 с.
 14. Начинова О. В. Діагностика дислексії у дітей молодшого шкільного віку / О. В. Начинова, О. О. Траченко // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету імені К. Д. Ушинського : зб. наук. праць. – Одеса : ПНПУ імені К. Д. Ушинського, 2019. – С. 58-63.
 15. Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.: Видавнича група «Атопол», 2018. – 100с.
 16. Некраш Л. М. Особливості розвитку дітей із синдромом Дауна у ранньому віці. Теонія та методика навчання. 2019. Вип. 18. Т.3. С. 115-118
 17. Організаційні засади діяльності асистента вчителя в інклюзивному класі : метод. посіб. / уклад. : О. В. Коган та ін. Харків : «Друкарня Мадрид», 2019. 110 с.
 18. Пахомова Н. Г. Діагностика мовленнєвої готовності дітей старшого дошкільного віку з дизартрією до навчання в школі : Навчальнометодичний посібник / Пахомова Н.Г. – Вид.2-ге, доповн.– Полтава:ТОВ «АСМІ», 2009р. – 107с.
 19. П'ятакова Г. Модель допомоги дитині з ГРДУ в сім'ї та школі / Галина П'ятакова, Ольга Ферт // Rozwój polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX–XXI wieku. Т. 3. Dziecko w teorii i praktyce pedagogicznej. Publikacja sfinansowana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Oficyna Wydawnicza ATUT. – Wrocław : Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2014. – S. 171–182.
 20. Роюк С. Є. Міжособистісна взаємодія дітей із вадами слуху //Психологічні перспективи. – 2009. – Вип. 14. – С. 135 – 142.
 21. Ферт О. Діяльність Львівського інклюзивного ресурсного центру як інструменту формування інклюзивної освітньої політики в регіоні на основі напрацювань канадсько-українського проекту —Інклюзивна освіта для дітей з особливими потребами

в Україні. Аналіз досягнень та проблемних питань / О. Ферт // Вища освіта України. – 2012. – С. 387–394.

22. Теорія і практика інклюзивної освіти [навчально-методичний посібник] / Упорядник Бондар К. М. – [2-ге вид., доп.]. – Проект «Підтримка інклюзивної освіти у м. Кривий Ріг», 2019. – 170 с.

23. Ферт О. Обдаровані діти з ГРДУ: позитивні сторони та складності у навчанні / О.Ферт // Креативність і творчість. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – К., 2009. – Темат. вип. № 1. – С. 144–147.

24. Ферт О. Теоретичні підходи до організації інклюзивної освіти в Україні і Канаді / О.Ферт // Гуманітарний вісник Державного вищого навчального закладу —Переяслав —Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди. – 2013. – Вип. 29. – Т. IV. – С. 512-519.

25. Oerbeck B., Manassis K., Overgaard K., Kristensen H. Селективный мутизм <https://iacapar.org/content/uploads/F.5-Mutism-Russian-UKR.pdf>

Інформаційні ресурси

Із науковими публікаціями студенти можуть ознайомлюватися у мережі Інтернет за наступними посиланнями:

- <http://posibnyk.nus.org.ua/basic-normative-documents/>
- <http://mon.gov.ua/activity/education/doshkilna/diti-z-osoblivimi-potrebami/>
- <http://www.chl.kiev.ua/default.aspx?id=5718>
- <http://www.openlife.lviv.ua/>
- <http://www.dcp.com.ua/>
- <http://ehttp://nau.org.ua/ducation-inclusive.com/>
- <https://www.facebook.com/vgonaiu/>
- «Я зраділа, коли дізналася, що в мене дислексія». Особистий досвід. <https://www.the-village.com.ua/village/city/city-experience/281099-disleksiya>
- Вчимо учнів «зламувати» текст <https://osvitoria.media/experience/vchymo-uchniv-zlamuvaty-tekst/>
- Женский аутизм. «Невидимые» в спектре девочки. Социальная брошюра. 2000. https://www.aspergers.ru/system/files/Autistic_women_and_girls.pdf
- Женский аутизм. Социальная информационная брошюра. 2021. https://www.aspergers.ru/system/files/Autistic_women_tell_their_stories.pdf
- Видео ролік про дитину з селективним мутизмом: <https://www.youtube.com/watch?v=NkXFULotuns>
- Документальний фільм про дітей з селективним мутизмом (Допоможи мені говорити) <https://www.youtube.com/watch?v=gn3CIGSsyK0>
- The Selective Mutism Questionnaire (Bergman et al, 2008) , School Speech Questionnaire ((Bergman et al, 2002) <http://www.oxfordclinicalpsych.com/view/10.1093/med:psych/9780195391527.001/med-9780195391527-appendix-10>
- Інформаційний буклет для батьків SMIRA <http://smira.org.uk/wp-content/uploads/2015/10/Selective-Mutism-Parents-Leaflet.pdf>

Тривалість курсу	120 год.
Обсяг курсу	66 годин аудиторних занять. З них 32 годин лекцій, 34 годин практичних занять та 54 година самостійної роботи
Очікувані результати навчання	Курс передбачає формування інтегральної компетентності:

здатність вирішувати складні завдання та проблеми у процесі навчання та професійної діяльності у галузі психології, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій і характеризується комплексністю на невизначеність умов та вимог.

Курс формує такі загальні (ЗК) та спеціальні компетентності (СК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

ЗК8. Навички ефективної міжособистісної взаємодії.

ЗК9 Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту спільноти.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у тому числі з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технології психологічної допомоги.

ПР6. Формулювати мету, завдання дослідження, володіти навичками збору первинного матеріалу дотримуватися процедури дослідження.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР12. Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі

	<p>лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів тощо, відповідно до вимог замовника.</p> <p>ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.</p> <p>ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.</p> <p>ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.</p> <p>ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.</p> <p>ПР18. Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.</p>
Ключові слова	дизонтогенез, стійкий загальний недорозвиток, пошкоджений розвиток, дисгармонійний розвиток, дефіцитарний розвиток, викривлений розвиток, загальні, модально специфічні, модально неспецифічні закономірності розвитку, інклюзія, інклюзивно-ресурсний центр, корекція, індивідуальна програма розвитку дитини з особливими потребами
Формат курсу	Очний
Теми	Подано у формі СХЕМИ КУРСУ
Підсумковий контроль, форма	Підсумковий: залік в кінці семестру, форма - тести
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з дисциплін: загальна психологія, вікова психологія, психологія розвитку, педагогічна психологія достатніх для сприйняття категоріального апарату та розуміння джерел з курсу «Основи спеціальної психології».
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, проектно-орієнтоване навчання, дискусія
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, динаміки
Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)	<p>Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.</p> <ul style="list-style-type: none"> • практичні заняття : 28% семестрової оцінки; максимальна кількість балів -28 • індивідуальне завдання- 10% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 10 • контрольні заміри (модул): 12% семестрової оцінки; максимальна кількість балів - 12 • залік 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50 <p>Підсумкова максимальна кількість балів 100</p> <p>Жодні форми академічної недоброчесності не толеруються!</p>
Питання до заліку.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасна проблематика спеціальної психології в Україні. 2. Сучасний етап розвитку спеціальної психології: від ізоляції до інтеграції та інклюзії. Досягнення та пріоритети. 3. Процес компенсації та резервні можливості вищої нервової діяльності. 4. Розуміння компенсації на різних рівнях (біологічному, психологічному, психо-соціальному, соціальному); 5. Поняття «зона актуального розвитку», «зона найближчого розвитку». 6. Розуміння норми та аномалії у психофізичному розвитку особистості. 7. Умови нормального розвитку за О.Р. Лурією. 8. Складна структура дефекту. 9. Перетворення «мінусу» дефекту в «плюс» компенсації.

10. Основні параметри аналізу та основні форми дизонтогенезу (за Ушаковим, Ковальовим; за Лебединським).
11. Закономірності дизонтогенезу (загальні, модально-специфічні, модально неспецифічні).
12. Критичні періоди та чинники порушення психофізичного розвитку (внутрішньоутробний період, пологи, критичні періоди новонародженого). Ендогенні (хромосомні та генні аберації), екзогенні (фізичні, хіміко-біологічні) чинники порушення внутрішньоутробного розвитку.
13. Чинники, пов'язані із протіканням пологів (передчасні або протерміновані пологи; затяжні чи стрімкі пологи, загалом – ускладненні, довгий безводний період під час пологів, пологові травми- ішемія, гіпоксія, ішемічно-гіпоксичне ураження ЦНС тощо).
14. Чинники, пов'язані з періодом раннього дитинства: хвороби, перенесенні в ранньому дитинстві (менінгіт, енцефаліт, кір, скарлатина тощо); інтоксикації, зокрема, лікарськими препаратами; травматичні ураження, зокрема, черепно-мозкові травми, пухлинні процеси, хронічні соматичні захворювання.
15. Психосоціальні – психологічні та чинники найближчого соціального оточення, які можуть ускладнювати порушений розвиток.
16. Принципи психологічної діагностики дітей з особливими потребами (Виготський, Рубінштейн, Волков, Козьявкін).
17. Методи психологічної діагностики дітей з особливими потребами (спостереження, опитування, метод катанестичної бесіди, експеримент, тестування, аналіз продуктів діяльності).
18. Вимоги до складання психолого-педагогічного заключення та основні його складові.
19. Організація діагностичної роботи в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій (ПМПК)
20. Моделі реабілітації людей з особливими потребами (медична, соціальна, політична, модель «культурного плюралізму»).
21. Психологічний супровід ДЗОП. Основні напрямки виховання і навчання дітей з особливими потребами.
22. Принципи складання програми індивідуального розвитку дитини
23. Функції асистента вчителя та асистента дитини в інклюзивному класі
24. Причини порушення слуху. Класифікація порушень слуху, групи осіб з вадами слуху.
25. Закономірності психічного розвитку глухих і слабочуючих дітей.
26. Особливості психофізичного розвитку осіб з вадами слуху (порушення моторики, перцептивні особливості, особливості уваги, пам'яті, мовлення, інтелектуальної сфери, емоційно-вольової сфери, особистісні особливості, особливості міжособистісних взаємин).
27. Складні форми порушень у дітей з вадами слуху (комбіновані вади із порушеннями зору, ЗПР, РВ, ДЦП, порушенням поведінки, порушенням мовлення).
28. Засади корекційно-розвивальної роботи із дітьми, які мають вади слуху.
29. Психологічні особливості формування мовлення глухих та слабочуючих дітей
30. Класифікація порушень зорової функції та причини її виникнення.
31. Закономірності психофізичного розвитку дітей з вадами зору.
32. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами зору.
33. Компенсаторні можливості дітей з вадами зору
34. Соціально-психологічна адаптація дітей з порушеннями зору.
35. Чинники порушення мовлення та класифікації мовленнєвих вад (види усних мовленнєвих порушень, види письмових мовленнєвих порушень).
36. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами мовлення.
37. Супровід дитини з вадами мовлення. Корекція мовленнєвих і немовленнєвих порушень у дітей з вадами мовлення.
38. Використання ігор у корекційній роботі із дітьми з вадами мовлення.

39. Етіологія вад ОРА та категорії дітей з важкими порушеннями опорно-рухового апарату.
40. Особливості психофізичного розвитку осіб з порушенням опорно-рухового апарату.
41. Особливості психофізичного розвитку дитини з ДЦП.
42. Бар'єри у спілкуванні, які виникають у дітей з вадами ОРА.
43. Поняття розумової відсталості, основні діагностичні ознаки, диференційна діагностика з іншими видами дизонтогенезу.
44. Класифікації розумової відсталості (клініко-генетична, за рівнями прояву, форми недорозвитку за клініко-патогенетичними критеріями М. Певзнер).
45. Особливості психофізичного розвитку розумово відсталої дитини.
46. Сутність і зміст поняття «затримка психічного розвитку», фактори ЗПР дитини.
47. Класифікація форм затримки психічного розвитку та її рівнів. Особливості психофізичного розвитку дітей зі ЗПР.
48. Основні способи корекції і реабілітації дітей із ЗПР.
49. Проблеми психолого-педагогічного супроводу дітей із ЗПР.
50. Історичні аспекти становлення теорії аутизму.
51. Етіологія розладів аутичного спектру.
52. Класифікація аутизму в системі МКХ-10. Діагностичні критерії аутизму.
53. Рання діагностика аутизму.
54. Особливості психофізичного розвитку аутистичних дітей.
55. Складання індивідуальної програми розвитку аутистичної дитини.
56. Засади психологічної роботи з батьками аутистичної дитини.
57. Особливості корекційної роботи з аутистичною дитиною.
58. Техніки, які застосовуються під час терапії сенсорних розладів дітей-аутистів.
59. Особливості роботи з аутистичною дитиною за методом Шоплера.
60. Застосування програми ТЕАССН для адаптації аутистичних дітей.
61. Застосування методу відео тренінгу для допомоги родинам аутистичних дітей.
62. Психолого-педагогічний супровід аутистичної дитини в інклюзивному класі. Загальні положення та досвід роботи. Метод підтримувальної комунікації як метод налагодження продуктивної взаємодії з дітьми-аутистами; PECS (Picture Exchange Communication System) – альтернативна система комунікації з дітьми з розладами аутистичного спектру.
63. Поняття про психопатію. Фактори виникнення та розвитку психопатій.
64. Характеристика окремих форм психопатій (збудливий, істеричний, паранояльний, нестійкий, шизоїдний, гальмівний, мозаїчний тип).
65. Механізми динаміки психопатій (компенсація, декомпенсація).
66. Психопатичні реакції, чинники виникнення та психопрофілактика.
67. Розлади потягів при психопатіях.
68. Патологічне формування особистості, невропатії та відхилення від темпу сексуального розвитку.
69. Поняття про ГРДУ як про нейропсихіатричний розлад.
70. Чинники виникнення ГРДУ.
71. Патогенез та симптоматика ГРДУ.
72. Функції лобної кори великих півкуль головного мозку.
73. Симптоми ГРДУ, пов'язані з недостатньою зрілістю лобної кори розлад імпульс-контролю; розлад прогнозування, планування та самоорганізації поведінки; розлад контролю уваги та аналізу інформації; розлад контролю емоцій; розлад контролю над власною руховою активністю, регулюванням процесів збудження/гальмування, розлад контролю емоцій.

	<p>74. Вікова динаміка ГРДУ.</p> <p>75. Діагностика ГРДУ . Труднощі діагностики ГРДУ. Особливості проведення діагностичного обстеження. Діагностичні критерії ГРДУ за системою DSM-IV. Коморбідні розлади супутні до ГРДУ та вірогідні механізми їхнього виникнення.</p> <p>76. Диференційна діагностика при ГРДУ.</p> <p>77. Моделі допомоги дітям з синдромом ГРДУ.</p> <p>78. Супровід сімей із дітьми, які страждають на синдром ГРДУ.</p> <p>79. Супровід дитини з ГРДУ в системі інклюзивної освіти в загальній школі.</p>
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

Схема курсу

Тиж. / дата / год.-	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Література. Ресурси в інтернеті	Завдання, год	Термін виконання
1 тиж.	<p>Тема 1. Спеціальна психологія як галузь наукового знання.</p> <p>Предмет та завдання спеціальної психології.</p> <p>Спеціальна психологія як відгалуження дефектології та як самостійна галузь наукового знання.</p> <p>Зв'язок спеціальної психології з науками медичного, психологічного та педагогічного спрямування.</p> <p>Основні категорії спеціальної психології.</p>	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Айзенберг Б. И., Кузнецова Л. В. Психокоррекционная работа с детьми, имеющими нарушения психического развития: Психотерапия в дефектологии. - М., 1992. 2. Власова Т.А., Певзнер М.С. О детях с отклонениями в развитии.- М.: Просвещение, 1973. 3. Выготский Л. С. Основы дефектологии // Собр. соч.: В 6 т. - М., 1983. - Т. 5. 4. Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии: Учеб. пособие для студентов пед.ин-тов. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с. 5. Никуленко Т. Г. Коррекционная педагогика: учеб.пособие для вузов – М.: Феникс, 2006. — 382 с. 6. Основы дефектології : навчальний посібник для студ. вищ. пед. навч. закладів / [І. М.Маруненко, В. І. Бобрицька, Є. О. Неведомька, З.Ф. Сіверс]; КМПУ ім. Б. Д. Грінченка. - Вид. 2-е, стереотип.— Київ, 2006. — 144 с. 7. Синьов В. М., Кобернік Г. М. Основы дефектології: навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с. 	<p>2 год;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Назвіть предмет, цілі та завдання спеціальної психології та дефектології. • Дайте характеристику напрямів дефектології. • З якими науками пов'язана дефектологія? Розкрийте їх зв'язок. • Проаналізуйте предмет та завдання спеціальної психології. • Обґрунтуйте необхідність психологічної допомоги дітям з особливими потребами та проаналізуйте умови підвищення її ефективності. 	Завдання до наступного практичного заняття

				<ul style="list-style-type: none"> Завдання для самостійної роботи: розгляньте поняття: «Процес компенсації та резервні можливості вищої нервової діяльності», «Закон Л.С. Виготського перетворення мінуса дефекта в плюс компенсації», «Межі компенсації для різних форм порушеного розвитку» Аналіз наукових джерел 	
1 тиждень	Тема 1. Спеціальна психологія як галузь наукового знання.	Практичне заняття, опитування, презентація, групова робота, Аналіз наукових джерел	<p>Публікації для аналізу:</p> <ol style="list-style-type: none"> Клочкова Е.В. Факторы, влияющие на включение ребенка-инвалида в жизнь общества. Индивидуальный и коллективный опыт на пути инклюзии // Аутизм и нарушения развития. 2010. Том 8. № 3. С. 1–18. Инклюзия. Проблеммы поведения. https://psyjournals.ru/files/61709/SD_XXI_2013_10_medvedeva.pdf Д. Трефферт, Д. Кристинсен. Феноменальный мозг // В мире науки : Журнал. — 2006. — № 3. — С. 61—65. Бердникова Е.А., Петровская М.А., Охотникова Д.А. Я хочу, я могу, я умею // Синдром Дауна XXI век. 2013. № 1. С. 51–56. Йоса Э. Генри и его дневник. Современные технологии помогают коммуникации /. Синдром Дауна, №10, 2013. С. 46-53. Лалак Н.В. Особливості психолого-педагогічного супроводу дітей з обмеженими можливостями в умовах інклюзії // Психологія: теорія і практика. Мукачєво-Київ, РВВ МДУ, 2019. № Вип.1(3). С.100-107 	2 год	
2 тиждень	Тема 2.. Історія розвитку спеціальної психології – від ізоляції	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наукових праць. — К.: Університет «Україна», 2010. – № 7(9). – 561 с. 	2 год	<ul style="list-style-type: none"> Охарактеризуйте ставлення до осіб з наступного практичного

<p>до інклюзії Становлення спеціальної психології в Європі та США. Історичні нариси становлення спеціальної психології в Україні та Росії. Діяльність Лікарсько-педагогічного інституту (м. Київ) під керівництвом І.О. Сікорського. Внесок Л.С. Виготського у розробку дефектології та спеціальної психології. Внесок І.О. Соколянського у розвиток тифлосурдопедагогіки. Сучасний етап розвитку спеціальної психології: від ізоляції до інтеграції та інклюзії. Досягнення та пріоритети.</p>		<ol style="list-style-type: none"> 2. Бондар Є.О. Виховання осіб з психофізичними вадами як соціальна проблема / Є.О. Бондар // Актуальні проблеми навчання та виховання людей з особливими потребами: зб. наук. пр. — К.: Університет "Україна", 2004. 3. Бондар В.І., Золотоверх. Історія олігофренопедагогіки: Підручник. — К.: Знання, 2007. — 375 с. 4. Выготский Л. С. Основы дефектологии // Собр. соч.: В 6 т. - М., 1983. - Т. 5. 5. Єфіменко Н. І.П.Соколянський: віхи життя і педагогічної творчості // Дефектологія. — 1998. — №3. — 52 – 55 С. 6. И. А. Соколянский (к 100-летию со дня рождения)//Дефектология.- 1989.- № 2.- С. 71. 7. Соколянський Іван Опанасович (1889-1960) – засновник вітчизняної педагогіки сліпоглухонімих (тифлосурдопедагогіки) // Педагогічна Харківщина.Довідник. Харків, 1997. С. 130-131. 8. Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии: Учеб. пособие для студентов пед.ин-тов. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с. 9. Мюллер-Хилл Б. Генетика человека и массовые убийства [Электронный ресурс] // Человек. — 1997. — № 4. — Режим доступа: http://vivovoco.rsl.ru/vv/papers/men/mulhill.htm. 10. Мюллер-Хилл Б. Психиатрия при нацизме // Этика психиатрии / Под ред. С. Блоха, П. Чодоффа; Пер. с англ. — Киев: Сфера, 1998. — С. 340–348. 11. Обучение детей с проблемами в развитии в разных странах мира: Хрестоматия / Сост. Л. М. Шипицина. — СПб., 1997. 12. Петрюк П. Т., Петрюк А. П. Психиатрия при нацизме: насильственная стерилизация душевнобольных и других лиц. Сообщение 2 // Психічне здоров'я. — 2011. — № 1. — С. 54–62. 13. Синьов В. М., Кобернік Г. М. Основы дефектології: навч. посібник. — К.: Вища шк., 1994. — 143 с. 14. Россиянов К. О. Цена прогресса и ценности науки: новая книга по истории евгеники: Размышления над книгой «Eugenics and the welfare state: sterilization policy in Denmark, Sweden, Norway and Finland [Евгеника и государство всеобщего благоденствия: Политика стерилизации в Дании, Швеции, Норвегии и Финляндии] / Eds. G. Broberg, N. Roll-Hansen. — East Lansing: Michigan State University Press, 1996» 	<p>порушенням розвитку в різних країнах та у різні історичні періоди.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Внесок І.О. Сікорського в розвиток соціальної психології та дефектології. ● Які концепції Л.С. Виготського найбільш значущі для соціальної психології? ● Які концепції І.О. Соколянського найбільш значущі для соціальної психології? ● Окресліть актуальні проблеми та перспективні напрями розвитку сучасної спеціальної психології ● Самостійна робота : Проаналізувати науковий та практичний доробок Українських вчених (Виготського, Соколянського, Сікорського – одного, на вибір студента) у становлення спеціальної психології (на основі запропонованої публікації). 	<p>заняття</p>
--	--	--	---	----------------

			<p>[Электронный ресурс]. — Режим доступа: http://dlib.eastview.com/browse/doc/2368687.</p> <p>15. Соколянський Іван Опанасович //Українські лікарі. Бібліографічний довідник. Кн.3. Учасники національно-визвольної боротьби й українського державотворення, репресовані та реабілітовані лікарі України. Львів, 2008. — С.191-193</p> <p>16. Хохліна О.П. Виготський Л.С. про розвиток розумово відсталих дітей / О.П. Хохліна // Педагогіка і психологія. — 1997. — № 2 (15). — С. 186-193.</p> <p>17. Lapon L. Mass murderers in white coats: psychiatric genocide in Nazi Germany and the United States. — 1st ed. — Springfield: Psychiatric Genocide Research Institute. — 1986. — 291 p.</p>		
2 тиж	Тема 2.. Історія розвитку спеціальної психології та дефектології: від ізоляції до інклюзії	Практичне заняття, опитування, презентація	<p>1. Публікації для аналізу:</p> <p>2. Зубрицька А.А, Внесок Льва Семеновича Вигоцького у процес корекції і розвитку дітей з інтелектуальною недостатністю. ENVIRONMENT &HEALTH. , 2014. -№2. -С. 75-79.</p> <p>3. Дічек, Н. П. Київський лікарсько-педагогічний інститут (1904-1914) – провісник вітчизняних спеціальних закладів освіти для дітей з вадами розвитку і поведінки. Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. 2007. (35). С. 54-61.</p> <p>4. Єфіменко Н. І.П.Соколянський: віхи життя і педагогічної творчості // Дефектологія. – 1998. – №3. – 52 – 55 С.</p>	2 год	
3-4 тиж	Тема 3. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини. Розуміння норми та аномалії у психофізичному розвитку особистості. Поняття про нормальний та порушений розвиток. Критерії нормального розвитку за Л. Пожар.	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.29-67..</p> <p>2. Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии: Учеб. пособие для студентов пед.ин-тов. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с.</p> <p>3. Лебединский В. В. Нарушения психического развития у детей. – М., 1985. – С. 30-100.</p> <p>4. Лубовский В.И. Общие и специфические закономерности развития психики аномальных детей //Дефектология.- 1971. № 6. С. 15–19.</p> <p>5. Островська К.О. Аутизм: проблеми психологічної</p>	4 год	<p>Завдання до наступного практичного заняття</p> <ul style="list-style-type: none"> Сучасне уявлення про норму індивідуального розвитку (статистична, функціональна, ідеальна норма). Проаналізувати схему умов адекватного психічного розвитку за О. Р. Лурія. Охарактеризувати фактори внутрішнього та зовнішнього середовища та їхній вплив на розвиток дитини через

	<p>Умови нормального розвитку за О.Р. Лурією. Основні параметри аналізу та основні форми дизонтогенезу (за Ушаковим, ковальовим; за Лебединським). Закономірності дизонтогенезу Критичні періоди та чинники порушення психофізичного розвитку. Ендогенні (хромосомні та генні аберації), екзогенні (фізичні, хіміко-біологічні) чинники порушення внутрішньоутробного розвитку. Чинники, пов'язані із протіканням пологів Чинники, пов'язані з періодом раннього дитинства: Психосоціальні – психологічні та чинники найближчого соціального оточення, які можуть ускладнювати порушений розвиток.</p>		<p>допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – С.6-9.</p> <p>6. Синьов В. М., Кобернік Г. М. Основи дефектології: навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.</p>	<p>материнський та батьківський організм</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Дайте порівняльну характеристику «первинним» і «вторинним» порушенням розвитку. ● Навести класифікацію порушень розвитку (стійкий тотальний недорозвиток, затримка психічного розвитку, пошкоджений розвиток, дефіцитарний розвиток, дисгармонійний розвиток, викривлений розвиток). ● Зробити порівняльну таблицю "Типи дизонтогенезу за Лебединським" ● Проаналізувати клінічну картину, етіологію та патогенез порушеного розвитку на прикладі окремого випадку. Вказати тип дизонтогенезу, виокремити ймовірні чинники дизонтогенезу (робота в групі). 	
3-4 тиж	<p>Тема 3. Загальна характеристика розладів психофізичного розвитку та їх причини.</p>	<p>Практичне заняття, опитування, презентація, групова робота</p>	<p>1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.29-67..</p> <p>2. Лапшин В. А., Пузанов Б. П. Основы дефектологии: Учеб. пособие для студентов пед.ин-тов. — М.: Просвещение, 1991. — 143 с.</p> <p>3. Лебединский В. В. Нарушения психического развития у детей. – М., 1985. – С. 30-100.</p> <p>4. Лубовский В.И. Общие и специфические закономерности развития психики аномальных детей //Дефектология.- 1971. № 6. С. 15–19.</p> <p>5. Островська К.О. Аутизм: проблеми психологічної</p>	<p>4 год</p> <p>Матеріал для аналізу в групах – клінічні випадки. Проаналізувати клінічну картину, етіологію та патогенез порушеного розвитку на прикладі окремого випадку. Вказати тип дизонтогенезу, виокремити ймовірні чинники дизонтогенезу</p>	

			<p>допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – С.6-9.</p> <p>6. Синьов В. М., Кобернік Г. М. Основи дефектології: навч. посібник. – К.: Вища шк., 1994. – 143 с.</p>		
5 тиж.	<p>Тема 4. Діагностика відхилень у психофізичному розвитку Принципи психологічної діагностики дітей з особливими потребами (Виготський, Рубінштейн, Волков, Козьявкін). Методи психологічної діагностики дітей з особливими потребами (спостереження, опитування, метод катанестичної бесіди, експеримент, тестування, аналіз продуктів діяльності). Вимоги до складання психолого-педагогічного заключення та основні його складові.</p>	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богданова Т.Г. Сурдопсихология / Т. Г. Богданова. – М.: Академия, 2002. –С.54-67. 2. Выготский Л.С. Проблемы дефектологии / Л.С.Выготский. — М.: Просвещение, 1995. С. 115-116. 3. Волкова Л.С. Некоторые проблемы интегрированного обучения на современном этапе / Л.С.Волкова, Н.Е.Граш, А.М. Волков // Дефектология. – М., 2002. № 3. –С. 3. 4. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.71-86. 5. Забрамная, С. Д. Психолого - педагогическая диагностика умственного развития детей: учеб. для студентов дефектол. фак. педвузов и ун-тов. - 2-е изд., перераб. / С.Д.Забраманая. - М.: Просвещение: Владос, 1995. - 112 с. 6. Козьявкин В.И. Основы клинической реабилитационной диагностики [Текст] / В.И.Козьявкин. – К.,1999. – С.14-35. 7. Лубовский, В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей: монография. - М., Педагогика, 1989. – 102 с. 8. Мастюкова Е. М. Лечебная педагогика (ранний и дошкольный возраст: Советы педагогам и родителям по подготовке к обучению детей с особыми проблемами в развитии / Е.М.Мастюкова. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997 — 304 с. 9. Мэш Э. Детская патопсихология. Нарушения психики ребенка[Текст] / Э .Мэш, Д.Вольф. – СПб., 2003.-342с. 10. Психодиагностика и коррекция детей с нарушениями и отклонениями развития /Сост. и общ. ред. В.М Астапова, Ю.В. Микадзе. – СПб.: Питер, 2001.-С.56-75. 11. Рубинштейн А. Литературное наследие [Текст] /А.Рубинштейн.-тт. 1-3. М., 1983—1986. 12. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Диагностический альбом для оценки познавательной деятельности ребенка 13. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший 	<p>2 год</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Проаналізувати принципи психологічного обстеження дітей з особливими потребами за Виготським, Рубінштейном, Волковим, Козьявкіним. ● Які принципи та особливості діагностики є найбільш значущими в обстеженні дітей з різними типами психічного дизонтогенезу. ● Навести приклади функціональної доцільності застосування різних методів для обстеження різних категорій дітей з особливими потребами. ● Проаналізувати основні складові психолого-педагогічного заключення. ● Визначити зміст діагностичної роботи в діяльності психолого-медико-педагогічних консультацій. ● Перегляньте та прокоментуйте відео ресурс «Діагностична робота психолога з дитиною» за поданим посиланням: https://www.youtube.com/watch?v=SfzVpW-N 48. ● Ознайомтеся з електронними ресурсами – 	Завдання до наступного практичного заняття

			<p>школьный возраст. – СПб.: Речь, 2005. – 384с.</p> <p>14. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Организация и содержание деятельности психолога специального образования: методическое пособие. / Н.Я.Семаго, М.М.Семаго. - М., АРКТИ, 2005. – 336 с.</p> <p>15. Синьова Є.П. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору [Текст] / Є.П. Синьова— К., 2008. — 365 с.</p>	<p>сайтами інклюзивно-ресурсних центрів: https://ircenter.gov.ua/ru/ http://rcpio.ippp.kubg.edu.ua/?page_id=3906 http://www.osvitalviv.com.ua/kontakti-irts/</p>	
5тиж.	Тема 4. Діагностика відхилень у психофізичному розвитку	<p>Практичне заняття, опитування, презентація, Виконання контрольних завдань Теми 1-5.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Богданова Т.Г. Сурдопсихологія / Т. Г. Богданова. – М.: Академія, 2002. –С.54-67. 2. Выготский Л.С. Проблемы дефектологии [Текст] / Л.С.Выготский. — М.: Просвещение, 1995. С. 115-116. 3. Волкова Л.С. Некоторые проблемы интегрированного обучения на современном этапе / Л.С.Волкова, Н.Е.Граш, А.М. Волков // Дефектология. – М., 2002. № 3. –С. 3. 4. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.71-86. 5. Забрамная, С. Д. Психолого - педагогическая диагностика умственного развития детей: учеб. для студентов дефектол. фак. педвузов и ун-тов. - 2-е изд., перераб. / С.Д.Забраманная. - М.: Просвещение: Владос, 1995. - 112 с. 6. Козьявкін В.І. Основи клінічної реабілітаційної діагностики [Текст] / В.І.Козьявкін. – К.,1999. – С.14-35. 7. Лубовский, В. И. Психологические проблемы диагностики аномального развития детей: монография. - М., Педагогика, 1989. – 102 с. 8. Мастюкова Є. М. Лечебная педагогика (ранний и дошкольный возраст: Советы педагогам и родителям по подготовке к обучению детей с особыми проблемами в развитии / Є.М.Мастюкова. — М.: Гуманит. изд. центр ВЛАДОС, 1997 — 304 с. 9. Мэш Э. Детская патопсихология. Нарушения психики ребенка[Текст] / Э.Мэш, Д.Вольф. – СПб., 2003.-342с. 10. Психодіагностика і корекція дітей з порушеннями і відхиленнями розвитку /Сост. і общ. ред. В.М Астапова, Ю.В. Микадзе. – СПб.: Питер, 2001.-С.56-75. 11. Рубинштейн А. Литературное наследие [Текст] /А.Рубинштейн.-тт. 1-3. М., 1983—1986. 12. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Диагностический альбом 	4 год	

			<p>для оценки познавательной деятельности ребенка</p> <p>13. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Теория и практика оценки психического развития ребенка. Дошкольный и младший школьный возраст. – СПб.: Речь, 2005. – 384с.</p> <p>14. Семаго, Н.Я., Семаго, М.М. Организация и содержание деятельности психолога специального образования: методическое пособие. / Н.Я.Семаго, М.М.Семаго. - М., АРКТИ, 2005. – 336 с.</p> <p>15. Синьова Є.П. Тифлопсихологія. Психологічні особливості людей з глибокими порушеннями зору [Текст] / Є.П. Синьова— К., 2008. — 365 с.</p>		
6 тиж.	<p>Тема 5. Психологічний супровід дітей з обмеженими можливостями, напрямки виховання і навчання ДЗОП (дітей з особливими потребами):</p> <p>Параметри оцінки ступеня інвалідизації людини. Бар'єри, які ставить перед людиною інвалідність. Основні напрямки виховання і навчання дітей з особливими потребами. Механізми, принципи та форми інклюзивної освіти. Законодавча база інклюзії. Ассистент вчителя. Ассистент дитини. Організація фізичного простору в інклюзивному класі. Організація психолого-медико-педагогічного супроводу. Батьки – експерти з розвитку дитини.</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Гудонис В.П. Здоровье как необходимое основание детства // Мир психологии, -М., 2000. - № 1. -С. 109–121.</p> <p>2. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів: [Текст] / Т.Д. Ляшенко, Н.А. Бастун, Т.В.Сак. — К.:ІЗМН, 1997. — 128 с.</p> <p>3. Дети с нарушениями развития: Хрестоматия: [Текст] / Сост. В.М. Астапов. – М., 1995.- С.34-158.</p> <p>4. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. — К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. — 100 с.</p> <p>5. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практич. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Хеппелер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: СПД–ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с.</p> <p>6. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., — К.: 2007. — 128 с.</p> <p>7. Ковальов В. В. Семіотика й діагностика психічних захворювань у дітей і підлітків: [Текст] / В.В.Ковальов. – М., 1985. —С.48-61.</p> <p>8. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с.</p>	<ul style="list-style-type: none"> ● Розмежувати поняття «інвалід» та «інвалідизація», назвати параметри оцінювання вираженості інвалідизації та категорії інвалідів. ● Проаналізувати бар'єри різного характеру, які постають перед людиною з особливими потребами на шляху соціалізації, а також способи подолання цих перешкод. ● Визначити сильні та слабкі сторони різних моделей реабілітації людей з особливими потребами. ● Проаналізуйте етапи психологічного супроводу дітей з особливими потребами. ● Проблеми, труднощі та перспективи інклюзивного навчання. ● Проаналізуйте фільм «Майбутнє інвалідів», Німеччина (1971) - https://www.ivu.ru/watch/82685 ; мультиплікаційний фільм “Ian” (2019) - https://www.respectability.org/2018/12/short-film-about- 	Завдання до наступного практичного заняття

				playground-inclusion-wins-international-acclaim/ Окресліть проблематику, яка розглянута у відео. Чи залишається вона актуальною для сучасного суспільства, зокрема, українського?	
6 тиж.	Тема 5. Психологічний супровід людей з обмеженими можливостями, напрямки виховання і навчання ДЗОП (дітей з особливими потребами)	Практичне заняття, опитування, презентація, Виконання контрольних завдань Теми 1-5.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гудонис В.П. Здоровье как необходимое основание детства // Мир психологии, -М., 2000. - № 1. -С. 109–121. 2. Діти з затримкою психічного розвитку та їх навчання: Навчальний посібник для педагогів і шкільних психологів: [Текст] / Т.Д. Ляшенко, Н.А. Бастун, Т.В.Сак. — К.:ІЗМН, 1997. — 128 с. 3. Дети с нарушениями развития: Хрестоматия: [Текст] / Сост. В.М. Астапов. – М., 1995.- С.34-158. 4. Індекс інклюзії: дошкільний навчальний заклад: Навчально-методичний посібник / Кол. упорядників: Патрикеева О. О., Дятленко Н. М., Софій Н. З., Найда Ю. М. Під заг. ред. Шинкаренко В. І. — К.: ТОВ «Видавничий дім “Плеяди”», 2013. — 100 с. 5. Інклюзивна освіта. Підтримка розмаїття у класі: практ. посіб. / [Тім Лорман, Джоан Хепелер, Девід Харві]; пер. з англ. – К.: СПД–ФО Парашин І.С., 2010. – 296 с. 6. Інклюзивна школа: особливості організації та управління: Навчально методичний посібник / Кол. авторів: Колупаєва А. А., Софій Н. З., Найда Ю. М. та ін. За заг. ред. Даниленко Л. І., — К.: 2007. — 128 с. 7. Ковальов В. В. Семіотика й діагностика психічних захворювань у дітей і підлітків: [Текст] / В.В.Ковальов. – М., 1985. —С.48-61. 8. Колупаєва А.А. Досвід реалізації інклюзивної освіти в країнах Європи / Колупаєва А.А. Педагогічні основи інтегрування школярів з особливостями психофізичного розвитку в загальноосвітні навчальні заклади: Монографія. – К.: Педагогічна думка, 2007 р. – 458 с. 	2 год	
7 тиж	Тема 6. Психологічні особливості дитини з порушеннями слуху Причини порушення слуху. Класифікація	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Виготський Л.С. Про розвиток мовлення глухих / Л.С.Виготський // Дефектологія. - 1994. - № 4. - С.88-90. 2. Глухота и нарушения слуха // Сайт Всемирной организации здравоохранения. [Электронный ресурс] Режим доступа: URL: 	2 год ● Назвіть і охарактеризуйте основні причини порушень слуху і відповідно групи дітей з	Завдання до наступного практичного заняття

	<p>порушень слуху, групи осіб з вадами слуху. Закономірності психічного розвитку глухих і слабочуючих дітей. Особливості психофізичного розвитку осіб з вадами слуху (порушення моторики, перцептивні особливості, особливості уваги, пам'яті, мовлення, інтелектуальної сфери, емоційно-вольової сфери, особистісні особливості, особливості міжособистісних взаємин). Складні форми порушень у дітей з вадами слуху (комбіновані вади із порушеннями зору, ЗПР, РВ, ДЦП, порушенням поведінки, порушенням мовлення). Засади корекційно-розвивальної роботи із дітьми, які мають вади слуху. Психологічні особливості формування мовлення глухих та слабочуючих дітей</p>		<p>http://www.who.int/features/factfiles/deafness/01_ru.html (17.11.2011).</p> <p>3. Головчиц Л.А. Дошкольная сурдопедагогика /Л.А.Головчиц. – М.: ВЛАДОС, 2001.</p> <p>4. Итоги деятельности Украинского общества глухих по слуховой, трудовой и социальной реабилитации неслышащих. – К., 2010.-112с.</p> <p>5. Корольова І.В. Діагностика та корекція порушень слухової функції у дітей раннього віку / І.В. Корольова – СПб., 2005. – 288 с</p> <p>6. Лозовацкая Н. В. Особенности развития личности школьников с нарушенным слухом / Н. В. Лозовацкая // Вопросы теории и практики сурдопедагогика / Моск. гос. открытый пед. Ун-т. -2000. – Вып. 1. – С. 44-51.</p> <p>7. Михаленкова И. А. Практикум по психологи детей с нарушением слуха / Ида Антоновна Михаленкова – СПб.: Речь, 2006. – 96 с.</p> <p>8. Обухова Т.І. Вплив порушення слуху на психічний розвиток дитини / Т.І.Обухова // Дошкільне виховання аномальних дітей / під ред.Л.П.Носкової.- М, 1993</p> <p>9. Преображенский Б.С. Особенности развития мышления у детей с нарушением слуха / Б.С. Преображенский Б.С. і Л. У. Нейман. – М.: ВЛАДОС,2006.</p> <p>10. Розанова Т.В. Психологія глухих дітей / Розанова Т.В., Соловйов І.М. – М, 1971.-238с.</p> <p>11. Роук С. Є. Міжособистісна взаємодія дітей із вадами слуху //Психологічні перспективи. – 2009. – Вип. 14. – С. 135 – 142.</p> <p>12. Хохлова А.Ю. Эффективности детско-родительского общения и интеллектуальное развитие глухих детей // Културно-историческая психология. – 2008. – №3. – С. 86 – 91.</p> <p>13. Шипицина Л. М. Ребенок с нарушенным слухом в семье и обществе / Л. М. Шипицина – СПб.: Речь, 2009. – 203 с.</p>	<p>вадами слуху.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Які закономірності психічного розвитку та навчально-пізнавальної діяльності глухих і слабочуючих дітей вам відомі? ● Проаналізуйте особливості психофізичного розвитку осіб з вадами слуху (порушення моторики, перцептивні особливості, особливості уваги, пам'яті, мовлення, інтелектуальної сфери, емоційно-вольової сфери, особистісні особливості, особливості міжособистісних взаємин). ● У чому полягає специфіка і особливості складних форм порушень у глухих дітей? ● Завдання для самостійної роботи: «Функції психолога у розвитку слухового сприймання та розвитку мовлення учнів з вадами слуху», «Етико-психологічні засади спілкування з особами із вадами слуху» (реферативна доповідь, презентація) ● Завдання для самостійної роботи студентів: аналіз статей: <ol style="list-style-type: none"> 1) Кошелева Е.А. Психологические особенности глухих и слабослышащих людей и их проявления в общении. 2) Квашук О. В. Развитие уяви дітей з вадами слуху молодшого шкільного 	
--	--	--	--	--	--

				<p>віку за допомогою методу глино терапії.</p> <p>3) Роюк С.Є. Психологічні особливості соціалізації дітей молодшого шкільного віку з порушеннями слуху</p> <p>4) Маслова Ю. А. Модель психологического сопровождения инклюзивного обучения детей с нарушенным слухом</p> <p>- Перегляньте та прокоментуйте відео «Робота психолога з дитиною з вадами слуху» - https://www.youtube.com/watch?v=klqa3o0OGDE https://www.youtube.com/watch?v=ZOpnALC-HRc&lc=UgzJ0AWkyuXP4IT5Gx14AaABAg</p>	
7 тиж	Тема 6. Психологічні особливості дитини з порушеннями слуху	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<p>Матеріал для аналізу в групах</p> <ul style="list-style-type: none"> ◦ Кошелева Е.А. Психологические особенности глухих и слабослышащих людей и их проявления в общении. ◦ Квашук О. В. Развитие уяви дітей з вадами слуху молодшого шкільного віку за допомогою методу глино терапії. ◦ Роюк С.Є. Психологічні особливості соціалізації дітей молодшого шкільного віку з порушеннями слуху ◦ Маслова Ю. А. Модель психологического сопровождения инклюзивного обучения детей с нарушенным слухом <p style="text-align: center;"><i>ЛИТЕРАТУРА</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виготський Л.С. Про розвиток мовлення глухих / Л.С.Виготський // Дефектологія. - 1994. - № 4. - С.88-90. 2. Глухота и нарушения слуха // Сайт Всемирной организации здравоохранения. [Электронный ресурс] Режим доступа: URL: http://www.who.int/features/factfiles/deafness/01_ru.html (17.11.2011). 	2 год	

			<p>3. Головчиц Л.А. Дошкільна сурдопедагогіка //Л.А.Головчиц. – М.: ВЛАДОС, 2001.</p> <p>4. Итоги деятельности Украинского общества глухих по слуховой, трудовой и социальной реабилитации неслышащих. – К., 2010.-112с.</p> <p>5. Корольова І.В. Діагностика та корекція порушень слухової функції у дітей раннього віку / І.В. Корольова – СПб., 2005. – 288 с</p> <p>6. Лозовацкая Н. В. Особенности развития личности школьников с нарушенным слухом / Н. В. Лозовацкая // Вопросы теории и практики сурдопедагогика / Моск. гос. открытый пед. Ун-т. -2000. – Вып. 1. – С. 44-51.</p> <p>7. Михаленкова И. А. Практикум по психологии детей с нарушением слуха / Ида Антоновна Михаленкова – СПб.: Речь, 2006. – 96 с.</p> <p>8. Обухова Т.І. Вплив порушення слуху на психічний розвиток дитини / Т.І.Обухова // Дошкільне виховання аномальних дітей / під ред.Л.П.Носкової.- М, 1993</p> <p>9. Преображенский Б.С. Особенности развития мышления у детей с нарушением слуха / Б.С. Преображенский Б.С. і Л. У. Нейман. – М.: ВЛАДОС,2006.</p> <p>10. Розанова Т.В. Психологія глухих дітей / Розанова Т.В., Соловйов І.М. – М, 1971.-238с.</p> <p>11. Роюк С. Є. Міжособистісна взаємодія дітей із вадами слуху //Психологічні перспективи. – 2009. – Вип. 14. – С. 135 – 142.</p> <p>12. Хохлова А.Ю. Эффективности детско-родительского общения и интеллектуальное развитие глухих детей // Културно-историческая психология. – 2008. – №3. – С. 86 – 91.</p> <p>13. Шипицина Л. М. Ребенок с нарушенным слухом в семье и обществе / Л. М. Шипицина – СПб.: Речь, 2009. – 203 с.</p>			
8 тиж	<p>Тема 7. Особливості розвитку, навчання і виховання дитини з вадами зору Класифікація порушень зорової функції та причини її виникнення. Закономірності психофізичного розвитку</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Выготский Л.С. Слепой ребёнок // Собр. соч. М.: Педагогика, 1983. Т. 5.</p> <p>2. Гребенюк Т.М. Соціально-психологічна адаптація інвалідів з вадами зору до навчання у вищих навчальних закладах [Текст] : дис... канд. психол. наук: 19.00.08 / Гребенюк Тетяна Миколаївна; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2008. – 215с</p> <p>3. Клопота Є. А. Особливості формування "Я-образу" в</p>	2 год	<ul style="list-style-type: none"> ● Які основні причини порушення зору? ● Охарактеризуйте відому вам класифікацію осіб з порушеннями зору та розкрийте її значення для освітньої та корекційно- 	Завдання до наступного практичного заняття

	<p>дітей з вадами зору. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами зору. Компенсаторні можливості. Соціально-психологічна адаптація дітей з порушеннями зору.</p>		<p>осіб з вадами зору [Текст] : дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Клопота Євгеній Анатолійович; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. - Х., 2004. - 182 арк.: рис. - арк. 159-176.</p> <p>4. Корнилова И.Г. Личностное своеобразие и его роль в процессе социализации подростков с патологией зрения // Дефектология. 2001. № 2. С. 3–12.</p> <p>5. Литвак А. Г. Психология слепих та слабозорих: навч. посібник [Текст] / А.Г. Литвак. - СПб.: Вид-во РГПУ, 1998. —342с.</p> <p>6. Сверлов В. С. Пространственная ориентировка слепых [Текст] / В.С.Сверлов. –М.,2008. – 345с.</p> <p>7. Синьова Є. П. Рельєфно-крапкове письмо сліпих. Шрифт Л.Брайля: навчальний посібник [Текст] / Синьова Є.П. – К.,2003. – 108 с.</p> <p>8. Солнцева Л.И. Тифлопсихология детства. М.: «Полиграф сервис», 2000.</p> <p>9. Солнцева Л.И. Развитие компенсаторных процессов у слепых детей дошкольного возраста. М.: Педагогика, 1980.</p> <p>10. Солнцева Л.И. Некоторые особенности психического развития детей с нарушениями зрения в современных условиях // Дефектология. 2000. № 4. С. 3–8.</p>	<p>реабілітаційної практики.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Назвіть закономірності психофізіологічного розвитку осіб з вадами зору. ● Проаналізуйте особливості психофізичного розвитку осіб з вадами зору. ● Проаналізуйте труднощі соціально-психологічної адаптації незрячих та слабозорих осіб у колектив зрячих людей. ● Завдання для самостійної роботи: «Психологічні бар'єри у міжособистісній взаємодії зрячих та осіб із вадами зору», «Психічний розвиток сліпоглухонімої дитини» (реферативна доповідь, презентація) Аналіз монографії О. Скороходової «Як я сприймаю й уявляю навколишній світ». ● Проаналізувати відео про сліпоглухих трійнят (https://www.youtube.com/watch?v=5IeRiKbtF1k) та скласти доповідь на основі наступної схеми: <ol style="list-style-type: none"> 1. Які вади розвитку наявні в дітей? Охарактеризуйте структуру порушення в кожному випадку. Які первинні, вторинні вади можна виокремити?. Визначіть тип дизонтогенезу. 2. Етіологія вад розвитку - які причини порушеного розвитку можна виокремити? 3. Зазначте особливості 	
--	---	--	--	---	--

				<p>розвитку психічних процесів (відчуття та сприймання, пам'ять, мислення, мовлення, афективна сфери, міжособові взаємини тощо) притаманні дівчатам?</p> <p>4. Порівняйте особливості розвитку дівчаток: які фактори виявилися компенсаторними, а які ускладнювали дизонтогенез?</p> <p>5. Чи можна назвати реабілітацію та загалом супровід (психолого-медико-педагогічний) успішним? Які основні аспекти реабілітації можна виокремити?</p> <p>6. Роль батьків в реабілітації: з якими труднощами та психологічними проблемами стикнулися батьки, як їх додали, якої допомоги потребували?</p> <p>Аналіз наукових публікацій: Клопота Є. А. Особливості психологічного супроводу людей з вадами зору в умовах інклюзивного простору. Актуальні проблеми педагогіки, психології та професійної освіти. 2016. № 1. - http://journals.uran.ua/apppfo/article/view/73935 Вертугіна В. М. Підготовка дітей із зоровим відхиленням до навчання у школі : співпраця педагогів і батьків / В. М. Вертугіна // Науковий огляд. – 2016. – №7 (7). – С. 1–16.</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>Нефедовская Л. Исследования качества жизни детей с нарушениями зрения. Вопросы современной педиатрии. 2009. 8(1). 10-12.</p> <p>Ознайомитися з програмою розвитку дітей з вадами зору (на вибір студента), яка розміщена на ресурсі: https://mon.gov.ua/ua/osvita/doshkilna-osvita/programi-rozvitku-ditej</p> <p>Переглянути мультфільми для незрячих дітей. Проаналізувати особливості. http://openlife.lviv.ua/index.php?option=com_content&view=category&id=58&layout=blog&Itemid=115</p>	
8 тиж	Тема 7. Особливості розвитку, навчання і виховання дитини з вадами зору	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Войтко В.В. Психолого-педагогічний супровід дітей з вадами зору:[методичний посібник] / В.В. Войтко. – Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2017. – 80 с. 2. Гребенюк Т.М. Соціально-психологічна адаптація інвалідів з вадами зору до навчання у вищих навчальних закладах [Текст] : дис... канд. психол. наук: 19.00.08 / Гребенюк Тетяна Миколаївна; Національний педагогічний ун-т ім. М.П.Драгоманова. - К., 2008. – 215с 3. Клопота Є. А. Особливості формування "Я-образу" в осіб з вадами зору [Текст] : дис... канд. психол. наук: 19.00.01 / Клопота Євгеній Анатолійович; Харківський держ. педагогічний ун-т ім. Г.С.Сковороди. - Х., 2004. - 182 арк.: рис. - арк. 159-176. 4. Корнилова И.Г. Личностное своеобразие и его роль в процессе социализации подростков с патологией зрения // Дефектология. 2001. № 2. С. 3–12. 5. Литвак А. Г. Психологія сліпих та слабозорих: навч.посібник [Текст] / А.Г. Литвак. - СПб.: Вид-во РГПУ, 1998. —342с. 6. Сверлов В. С. Пространственная ориентировка слепых 	2 год	

			<p>[Текст] / В.С.Сверлов. –М.,2008. – 345с.</p> <p>7. Синьова Є. П. Рельєфно-крапкове письмо сліпих. Шрифт Л.Брайля: навчальний посібник [Текст] / Синьова Є.П. – К.,2003. – 108 с.</p> <p>8. Солнцева Л.И. Тифлопсихология детства. М.: «Полиграф сервис», 2000.</p> <p>9. Солнцева Л.И. Развитие компенсаторных процессов у слепых детей дошкольного возраста. М.: Педагогика, 1980.</p> <p>10. Солнцева Л.И. Некоторые особенности психического развития детей с нарушениями зрения в современных условиях // Дефектология. 2000. № 4. С. 3–8.</p>		
9 тиж.	<p>Тема 8. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості з вадами мовлення</p> <p>Чинники порушення мовлення та класифікації мовленнєвих вад (види усних мовленнєвих порушень, види письмових мовленнєвих порушень. Особливості психофізичного розвитку дітей з вадами мовлення. Супровід дитини з вадами мовлення. Корекція мовленнєвих і немовленнєвих порушень у дітей з вадами мовлення. Використання ігор у корекційній роботі із дітьми з вадами мовлення.</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.220-236.</p> <p>2. Бельтюков В.И. Пути исследования механизма развития речи [Текст] / В.И.Бельтюков //Дефектология, – 1984, - №3. – С.23-39.</p> <p>3. Выготский Л.С. Проблемы дефектологии [Текст] /Л.С.Выготский. – М., 1995. – 115-130.</p> <p>4. Волкова Г.А. Игровая деятельность в устранении заикания у детей дошкольного возраста [Текст] / Г.А.Волкова. – М., 1983. –С.38-118.</p> <p>5. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей [Текст] /А.Н.Корнев. – СПб.: Изд. дом «МиМ», 1997. – 254с.</p> <p>6. Соботович Е.Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции: Навчально-методичний посібник / Е.Ф.Соботович. — К.: ІСДО, 1995. - 204с.</p> <p>7. Хватцев М.Е. Дефектология [Текст] / М.Е.Хватцев. — 1974. — № 2. — С. 92.</p>	<p>2 год</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Які особливості розвитку особистості дитини з порушеннями мови? ● Якої спеціалізованої допомоги вони потребують? ● Які основні види порушень усної мови вам відомі? У чому їх суть? ● Які види письмових порушень мови вам відомі? У чому вони проявляються? ● Розкрийте основні напрямки корекції з дітьми із проблемами мовлення. ● Поняття про «селективний мутизм»? Чи можна вважати селективний аутизм розладом мовлення? ● Завдання для самостійної роботи: «Особливості психологічної роботи з дитиною із заїканням. Поради батькам та педагогам» (реферативна доповідь, презентація) ● Перегляньте відео за посиланнями: Проаналізуйте проблематику. 	Завдання до наступного практичного заняття

				<ul style="list-style-type: none"> • Видео ролік про дитину з селективним мутизмом: https://www.youtube.com/watch?v=NkXFULOtuns • Документальний фільм про дітей з селективним мутизмом (Допоможи мені говорити) https://www.youtube.com/watch?v=gn3CIGSsyK0 		
9 тиж	Тема 8. Особливості розвитку, навчання та виховання особистості з вадами мовлення	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.220-236. 2. Бельтюков В.И. Пути исследования механизма развития речи [Текст] / В.И.Бельтюков //Дефектология, – 1984, - №3. – С.23-39. 3. Выготский Л.С. Проблемы дефектологии [Текст] /Л.С.Выготский. – М., 1995. – 115-130. 4. Волкова Г.А. Игровая деятельность в устранении заикания у детей дошкольного возраста [Текст] / Г.А.Волкова. – М., 1983. –С.38-118. 5. Корнев А.Н. Нарушения чтения и письма у детей [Текст] /А.Н.Корнев. – СПб.: Изд. дом «МиМ», 1997. – 254с. 6. Соботович Е.Ф. Нарушения речевого развития у детей и пути их коррекции: Навчально-методичний посібник / Е.Ф.Соботович. — К.: ІСДО, 1995. - 204с. 7. Хватцев М.Е. Дефектология [Текст] / М.Е.Хватцев. — 1974. — № 2. — С. 92. 8. Oerbeck V., Manassis K., Overgaard K., Kristensen H. Селективный мутизм https://iacapar.org/content/uploads/F.5-Mutism-Russian-UKR.pdf 	4 год		
10тиж.	Тема 9. Особливості розвитку, навчання та виховання дитини з вадами опорно-рухового апарату (ОРА)	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гусейнова А. А. Основные направления медико-психолого-педагогической помощи дошкольникам с тяжелыми двигательными нарушениями в условиях реабилитационного центра / А. А. Гусейнова // Коррекционная педагогика. – 2004. – № 1. – С. 21–27. 2. Данилова Л. А. Коррекционная работа при обучении 	2 год	<ul style="list-style-type: none"> • Назвіть основні причини порушень опорно-рухового апарату у дітей. • Як ці порушення відбиваються на особливостях 	Завдання до наступного практичного заняття

	<p>Етіологія вад ОРА та категорії дітей з важкими порушеннями опорно-рухового апарату. Особливості психофізичного розвитку осіб з порушенням опорно-рухового апарату. Особливості психофізичного розвитку дитини з ДЦП. Бар'єри у спілкуванні, які виникають у дітей з вадами ОРА.</p>		<p>детей с церебральными параличами // Дефектология. — 1972. — № 4.</p> <p>3. Даниелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів /Е. Даниелс, К. Стаффорд. — Львів: Надія, 2000. — 256 с.</p> <p>4. Кулеш Н. С. Современный подход к восстановительному лечению детского церебрального паралича / Н. С. Кулеш // Коррекционная педагогика. — 2004. — № 1. — С. 6–11.</p> <p>5. Николаенко В. И. Организация и содержание обучения и воспитания детей с тяжелыми двигательными нарушениями в условиях специальной школы-интерната / В. И. Николаенко // Коррекционная педагогика. — 2004. — № 1. — С. 11–21.</p> <p>6. Синьов В. М. Основи дефектології: навч. посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. — К.: Вища школа, 1994. — 143 с.</p> <p>7. Шипицина Л. М. Детский церебральный паралич / Л. М. Шипицина, И. И. Мамайчук. — СПб.: Дидактика Плюс, 2001. — 272 с.</p>	<p>розвитку дитини?</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Схарактеризуйте головні напрями корекційно-виховної роботи при порушеннях опорно-рухового апарату у дітей та вимоги до такої роботи. ● Які особливості психофізичного розвитку дитини з ДЦП вам відомі? ● Завдання для самостійної роботи: ознайомлення зі змістом публікацій на тему психологічного супроводу, реабілітації та інклюзивного навчання літей з вадами ОРА: Чеботарьова О. В. Дитина із церебральним паралічем / О. В. Чеботарьова, Л. В. Коваль, Е. А. Данилавічюте. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 40 с. — (Інклюзивне навчання) <p>Кравчук Л. С. Корекційно-педагогічний супровід навчальної діяльності студентів з порушеннями опорно-рухового апарату / Л. С. Кравчук // Збірник наукових праць Хмельницького інституту соціальних технологій Університету "Україна". - 2011. - № 4. - С. 87-90. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpkhist_2011_4_20</p> <p>Навчально-методичний посібник «Організаційно-методичний супровід дитини з особливими освітніми</p>	
--	--	--	--	--	--

				<p>потребами в умовах ДНЗ». / Компанець Н.М., Луценко І.В., Коваль Л.В. – К.: Видавнича група «Атопол», 2018. – С. 46-75.</p> <p>Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 64-103 с.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Перегляньте та прокоментуйте відео: https://www.youtube.com/watch?v=98vcs1qa8q8 • Проаналізуйте публікацію: Л. Лещьо «За 4,5 роки дитина дала мені більше, ніж я пізнала за 30, — мама хлопчика з рідкісною хворобою» (назва з екрану). https://inlviv.in.ua/lviv/za-4-5-roky-dytyna-dala-meni-bilshe-nizh-ya-piznala-za-30-mama-hlopchyka-z-ridkisnoyu-hvoroboyu 	
10 тиж	Тема 9. Особливості розвитку, навчання та виховання дитини з вадами опорно-рухового апарату	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гусейнова А. А. Основные направления медико-психолого-педагогической помощи дошкольникам с тяжелыми двигательными нарушениями в условиях реабилитационного центра / А. А. Гусейнова // Коррекционная педагогика. – 2004. – № 1. – С. 21–27. 2. Даніелс Е. Залучення дітей з особливими потребами до системи загальноосвітніх класів /Е. Даніелс, К. Стаффорд. – Львів: Надія, 2000. – 256 с. 3. Кулеш Н. С. Современный подход к восстановительному лечению детского церебрального паралича / Н. С. Кулеш // Коррекционная педагогика. – 2004. – № 1. – С. 6–11. 	2 год	

			<p>4. Нагорна О. Б. Особливості корекційно-виховної роботи з дітьми з особливими освітніми потребами: навчально-методичний посібник / О. Б. Нагорна. – Рівне, 2016. – 141 с.</p> <p>5. Николаенко В. И. Организация и содержание обучения и воспитания детей с тяжелыми двигательными нарушениями в условиях специальной школы-интерната / В. И. Николаенко // Коррекционная педагогика. – 2004. – № 1. – С. 11–21.</p> <p>6. Синьов В. М. Основы дефектологии: навч. посібник / В. М. Синьов, Г. М. Коберник. – К.: Вища школа, 1994. – 143 с.</p> <p>7. Шипицина Л. М. Детский церебральный паралич / Л. М. Шипицина, И. И. Мамайчук. – СПб.: Дидактика Плюс, 2001. – 272 с.</p> <p>8. Чеботарьова О. В. Дитина із церебральним паралічем / О. В. Чеботарьова, Л. В. Коваль, Е. А. Данілавічюте. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 40 с. — (Інклюзивне навчання)</p>		
11 тиж	<p>Тема 10. Психологічні особливості дітей із розумовою відсталістю (стійкий тотальний недорозвиток) та пошкодженням психічним розвитком.</p> <p>Поняття розумової відсталості, основні діагностичні ознаки, диференційна діагностика з іншими видами дизонтогенезу. Класифікації розумової відсталості (клініко-генетична, за рівнями прояву, форми недорозвитку за клініко-патогенетичними критеріями М. Певзнер). Особливості психофізичного розвитку розумово відсталого дитини.</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Выготский Л.С. Три основных типа дефекта // Педагогическая энциклопедия. – М., 1928. Т. 2. С.292.</p> <p>2. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.132-162.</p> <p>3. Дульнев Г.М. Питання корекції розвитку розумово відсталих дітей у процесі навчання // Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі: Хрестоматія / Г.М.Дульнев. – Кам'янець-Подільський, 2004. - С.149-152.</p> <p>4. Занков Л.В. Очерки психологии умственно отсталого ребенка // Психология аномального развития ребенка: Хрестоматія / Л.В.Занков. - Т.2. - М.: ЧеРо, 2002. - С. 272-311.</p> <p>5. Кравченко Р. Соціальна робота з розумово відсталими людьми [Текст] / Р.Кравченко. – К.: Соціс, 2001.</p> <p>6. Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития (олигофренопедагогика) [Текст] / под ред. Пузанова Б.П. - М.: Академия, 2003.-С.11-23. 8. Певзнер М.С. Дефектология [Текст] / М.С. Певзнер. – М.: 1981, № 4. — с. 3.</p> <p>7. Пузанов Б.Н. Олигофренопедагогика: Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития [Текст] / Б.Н.Пузанова. – М.: Академия, 2001.-78-97.</p> <p>8. Синьов В.М. Корекція інтелектуальних вад в учнів допоміжної школи // Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі. Хрестоматія. - Кам'янець-</p>	<p>2 год</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Дайте визначення поняття "розумова відсталість", виділіть головні ознаки і розкрийте їх зміст. ● Назвіть подібні та відмінні ознаки олігофренії, деменції та затримки психічного розвитку. Яке значення має класифікація розумової відсталості за видами? ● Назвіть рівні інтелектуального недорозвитку. Що вони означають? ● Поясніть, за яким принципом побудована класифікація М.С.Певзнер. Яке значення вона має для практичної роботи ? ● Особливості психофізичного розвитку при синдромі Дауна ● Завдання для 	Завдання до наступного практичного заняття

			<p>Подільський, 2004.</p>	<p>самостійної роботи: аналіз публікацій Дерень О., Прусська А., Рибак Ю. Діти із синдромом Дауна: факти, навчання, допомога. – Київ.: ТОВ «Видавничий дім «Плеяди». 2015 – 21с. Кантарьова Н. В. Особливості психологічного втручання в роботі з розумово відсталими дітьми та їх сім'ями / Н. В. Кантарьова // Вісн. Одес. нац. ун-ту. Психологія. - 2009. - 14, вип. 18. - С. 52-57. Некраш Л. М. Особливості розвитку дітей із синдромом Дауна у ранньому віці. Теорія та методика навчання. 2019. Вип. 18. Т.3. С. 115-118 Тороп К. С. Освітньо-інтеграційні можливості розумово відсталих учнів: проблеми та перспективи / К. С. Тороп, К. В. Рейда // Науковий часопис Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 19 : Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. - 2016. - Вип. 32(2). - С. 175-181. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nchnp_u_019_2016_32%282%29_33 Чеботарьова О. В. Дитина із синдромом Дауна / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, А. Василенко-ван де Рей, Н. І. Ліщук. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 48 с. Луцький історик із синдромом</p>	
--	--	--	---------------------------	---	--

				<p>Дауна влаштувався на роботу (назва з екрану) https://konkurent.ua/publication/43722/lutskiy-istorik-iz-sindromom-dauna-vlashtuvavsya-na-robotu-video/ Інклюзивний театр https://www.facebook.com/148182332275963/posts/1064744083953112/</p>	
11 тиж.	<p>Тема 10. Психологічні особливості дітей із розумовою відсталістю (стійкий тотальний недорозвиток) та пошкодженим психічним розвитком. Тема 11. Психофізичний розвиток дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР)</p>	<p>Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Выготский Л.С. Три основных типа дефекта // Педагогическая энциклопедия. – М., 1928. Т. 2. С.292. 2. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.132-162. 3. Дульнев Г.М. Питання корекції розвитку розумово відсталих дітей у процесі навчання // Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі: Хрестоматія / Г.М.Дульнев. – Кам'янець-Подільський, 2004. - С.149-152. 4. Занков Л.В. Очерки психологии умственно отсталого ребенка // Психология аномального развития ребенка: Хрестоматія / Л.В.Занков. - Т.2. - М.: ЧеРо, 2002. - С. 272-311. 5. Кравченко Р. Соціальна робота з розумово відсталими людьми [Текст] / Р.Кравченко. – К.: Соціс, 2001. 6. Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития (олигофренопедагогика) [Текст] / под ред. Пузанова Б.П. - М.: Академия, 2003.-С.11-23. 8. Певзнер М.С. Дефектология [Текст] / М.С. Певзнер. – М.: 1981, № 4. — с. 3. 7. Пузанов Б.Н. Олигофренопедагогика: Обучение детей с нарушениями интеллектуального развития [Текст] / Б.Н.Пузанова. – М.: Академия, 2001.-78-97. 8. Синьов В.М. Корекція інтелектуальних вад в учнів допоміжної школи // Психолого-педагогічні основи корекційної роботи в спеціальній школі. Хрестоматія. - Кам'янець-Подільський, 2004. 9. Чеботарьова О. В. Дитина із синдромом Дауна / О. В. Чеботарьова, І. В. Гладченко, А. Василенко-ван де Рей, Н. І. Ліщук. — Харків : Вид-во «Ранок», ВГ «Кенгуру», 2018. — 48 с. 	2 год	
12 тиж.	<p>Тема 11. Психофізичний розвиток дітей із</p>	<p>Лекція, презентація</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний 	<p>2 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Визначити зміст 	<p>Завдання до наступного</p>

	<p>затримкою психічного розвитку (ЗПР) Сутність і зміст поняття «затримка психічного розвитку», фактори ЗПР дитини. Класифікація форм затримки психічного розвитку та її рівнів. Особливості психофізичного розвитку дітей зі ЗПР. Основні способи корекції і реабілітації дітей із ЗПР. Проблеми психолого-педагогічного супроводу дітей із ЗПР</p>	до лекції	<p>посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.162-182. 2. Виноградова О. А. Развитие речевого общения дошкольников с задержкой психического развития [Текст] // Практическая психология и логопедия. — 2006. — № 2. — С.53 — 54. 3. Зайцев Д. В. Развитие навыков общения у детей с ограниченными интеллектуальными возможностями в семье [Текст] // Вестник психосоциальной и коррекционно — реабилитационной работы. — 2006. — № 1. — С. 62 — 65. 4. Ілляшенко Т.Д. Чому їм важко вчитися? Методичний посібник/ Т. Д. Ілляшенко. – К.: Вид-во „Початкова школа”, 2003. – 128 с. 5. Лебединская К.С. Клиническая систематика задержки психического развития // Актуальные проблемы диагностики задержки психического развития у детей [Текст] / Под ред. К.С. Лебединской. –М.: Педагогика, 1982. –С.56-112. 6. Мастюкова Е.М. Ребенок с отклонениями в развитии: Ранняя диагностика и коррекция [Текст] // Е.М. Мастюкова. — М.: Просвещение, 1992. – 95 с. 7. Никишина В. Б. Практическая психология в работе с детьми с задержкой психического развития: пособие для психологов и педагогов [Текст] // В.Б.Никишина. — М.: ВЛАДОС, 2004. — 126с.</p>	<p>поняття «затримка психічного розвитку». Які фактори виникнення ЗПР ви знаєте? ● Поясніть сутність основних складових типології ЗПР (за Лебединською). ● Назвіть і охарактеризуйте особливості психофізичного стану дітей із затримкою психічного розвитку. ● Розкрийте суть основних способів корекції і реабілітації дітей із ЗПР. ● Проаналізуйте проблеми, які часто виникають під час психолого-педагогічного супроводу дитини із ЗПР. ● Завдання для самостійної роботи: ознайомлення публікаціями на тему особливостей психофізичного розвитку, супроводу та реабілітації дітей з ЗПР Ткачук Т. А. Особливості ускладнень затримки психічного розвитку дітей / Т. А. Ткачук, Я. І. Таубе // Молодий вчений. - 2018. - № 1(1). - С. 62-66. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/molv_2018_1%281%29_17 Бобрик, Ю.В. Школьная тревожность у детей с задержкой психического развития соматогенного происхождения как психолого-педагогическая проблема / Ю.В. Бобрик, Д.Э Науменко //</p>	практичного заняття
--	---	-----------	--	--	---------------------

				<p>Крымский журнал экспериментальной и клинической медицины. – 2015. – Т. 5., № 2 (18). – С. 14-17.</p> <p>Логвінова І. П., Кучеренко Ю. О. «Корекція розвитку» Програма з корекційно-розвиткової роботи для підготовчих, 1-4 класів спеціальних загальноосвітніх навчальних закладів для дітей із затримкою психічного розвитку. –Київ, 2016.</p> <p>Науменко, Д.Э. Школьная тревожность и пути ее коррекции у детей с задержкой психического развития, связанной с соматическими заболеваниями / Д.Э. Науменко // Проблемы современного педагогического образования. 2016. – № 50-4. – С. 335-341.</p>	
12 тиж.	<p>Тема 10. Психологічні особливості дітей із розумовою відсталістю (стійкий тотальний недорозвиток) та пошкодженим психічним розвитком.</p> <p>Тема 11. Психофізичний розвиток дітей із затримкою психічного розвитку (ЗПР)</p>	<p>Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гошовська Д.Т. Спеціальна психологія та методика педагогічно-корекційного тренінгу: [навчально-методичний посібник] / Д.Т.Гошовська. - Луцьк, 2011. –С.162-182. 2. Виноградова О. А. Развитие речевого общения дошкольников с задержкой психического развития [Текст] // Практическая психология и логопедия. — 2006. — № 2. — С.53 — 54. 3. Зайцев Д. В. Развитие навыков общения у детей с ограниченными интеллектуальными возможностями в семье [Текст] // Вестник психосоциальной и коррекционно — реабилитационной работы. — 2006. — № 1. — С. 62 — 65. 4. Ілляшенко Т.Д. Чому їм важко вчитися? Методичний посібник/ Т. Д. Ілляшенко. – К.: Вид-во „Початкова школа”, 2003. – 128 с. 5. Лебединская К.С. Клиническая систематика задержки психического развития // Актуальные проблемы диагностики задержки психического развития у детей [Текст] / Под ред. К.С. 	2 год	

			<p>Лебединской. –М.: Педагогика, 1982. –С.56-112.</p> <p>6. Мاستюкова Е.М. Ребенок с отклонениями в развитии: Ранняя диагностика и коррекция [Текст] // Е.М. Мاستюкова. — М.: Просвещение, 1992. – 95 с.</p> <p>7. Никишина В. Б. Практическая психология в работе с детьми с задержкой психического развития: пособие для психологов и педагогов [Текст] // В.Б.Никишина. — М.: ВЛАДОС, 2004. — 126с.</p>		
13-14 тиж.	<p>Тема 12. Особливості дизонтогенезу за типом спотвореного розвитку. Аутизм.</p> <p>Історичні аспекти становлення теорії аутизму. Етіологія розладів аутичного спектру. Класифікація аутизму в системі МКХ-10. Діагностичні критерії аутизму. Рання діагностика аутизму. Особливості психофізичного розвитку аутистичних дітей. Складання індивідуальної програми розвитку аутистичної дитини. Засади психологічної роботи з батьками аутистичної дитини. Особливості корекційної роботи з аутистичною дитиною.</p>	Лекція, презентація до лекції	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аппе. Ф. Введение в психологическую теорию аутизма / Франческа Аппе; [пер. с англ. Д. В. Ермолаева]. – Москва : Теревинф, 2006. – 216 с. 2. Аутизм. Методы лечения тяжелого психического отклонения //Азбука здоровья. – 2002. №5. – С. 23 – 24. 3. Грэндин Т., Скариано М. Отворяя двери надежды. Мой опыт преодоления аутизма / Пер. с англ. Н. Л. Холмогоровой. – Москва., 1999. 4. Детский аутизм. Хрестоматия: Учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед., психол. и мед. учеб. заведений / Сост. Л. М. Шипицына. – Санкт-Петербург, 2001. 5. Иванов Е. С., Демьянчук Л. Н., Демьянчук Р. В. Детский аутизм: диагностика и коррекция. – Санкт-Петербург, 2004. 6. Лебединская К. С., Никольская О. С. Диагностика раннего детского аутизма. – Москва, 1991. 7. Лютова Е. К., Монина Г. Б. Шпаргалка для взрослых: Психокоррекционная работа с гиперактивными, агрессивными, тревожными и аутистичными детьми. – Москва, 2000. 8. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. Аутистичный ребенок: Пути помощи. – Москва, 1997. 9. Максимова Е. В. Уровни общения. Причины возникновения раннего аутизма и его коррекция на основе теории Н.А. Бернштейна / Е. В. Максимова – М. :Издательство «Диалог-МИФИ», 2008. – 288 с. 10. Островська К.О. Аутизм: проблеми психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 110 с. 11. Питерс Т. Аутизм: от теоретического понимания к педагогическому воздействию: книга для педагогов- 	<p>4 год</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Проаналізуйте які симптоми у їх поєднанні можуть свідчити про загрозу формування спотвореного дизонтогенезу за аутистичною моделлю? ● За якими критеріями спеціалісти діагностують РДА? ● Проаналізуйте етіологічні чинники у різних концепціях аутизму. ● Назвіть закономірності психофізичного розвитку при розладах аутистичного спектру. Охарактеризуйте специфіку пізнавальних та емоційно-вольових процесів дитини з розладами аутистичного спектру. ● В чому виявляється специфіка соціальної взаємодії дітей з розладами аутистичного спектру. ● Завдання для групової роботи: «Порівняльна характеристика «здорової» дитини та дитини-аутиста на стадії немовляти»; «Порівняльна характеристика 	Завдання до наступного практичного заняття

			<p>дефектологів / Пер. с англ. М. М. Щербаковой; Под науч. ред. Л. М. Шипицыной, Д. Н. Исаева. – Москва, 2002.</p> <p>12. Пугівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупасвої А.А. – К.: – ТОВ ВПЦ «Літопис –XX» - 2010.</p> <p>13. Романчук О. Розлади спектру аутизму в запитаннях та відповідях / Олег Романчук – Львів : Колесо, 2010. – 168 с.</p> <p>14. Романчук О. Дорога любові. – Львів, 2001.</p> <p>15. Скрипник Т. В. Інтеграційний літній табір: простір розвитку дітей з аутизмом / Т. В. Скрипник, Г. М. Хворова, Г. Г. Смоляр. – К.: ПВП «Задруга», 2007. – 96 с.</p>	<p>«здорової» дитини та дитини-аутиста від одного до трьох років»; «Порівняльна характеристика «здорової» дитини та дитини-аутиста дошкільного та молодшого шкільного віку».</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Завдання для самостійної роботи: підготовка до колоквіуму на тему «Психолого-педагогічний супровід дитини з розладами аутистичного спектру». Питання до колоквіуму: Особливості спілкування психолога з батьками дітей-аутистів. Техніки ,які застосовуються під час терапії сенсорних розладів дітей-аутистів. Особливості роботи з аутистичною дитиною за методом Шоплера. Застосування програми ТЕАССН для адаптації аутистичних дітей? Застосування методу відео тренінгу для допомоги родинам аутистичних дітей? Психолого-педагогічний супровід аутистичної дитини в інклюзивному класі. Загальні положення та досвід роботи. Метод підтримувальної комунікації як метод налагодження продуктивної взаємодії з дітьми-аутистами; PECS (Picture Exchange Communication System) – альтернативна система комунікації з дітьми з розладами аутистичного спектру. 	
--	--	--	---	---	--

				<ul style="list-style-type: none"> Аналіз публікацій: Борисенко О.М. Концепції і теорії причин виникнення розладу спектра аутизму / О.М. Борисенко, С.В. Музика // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія психологічна. - 2016. - Випуск 1. - С. 209-217. Вакуленко Ю. В. Переваги та труднощі ранньої діагностики розладів аутичного спектру [Електронний ресурс] / Ю. В. Вакуленко // Міжнар. наук. журн. «Інтернаука». – 2017. – № 13. – С. 65-66. – URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/mnj_2017_13_13 Гаврилова А. І. Розвиток сенсорних каналів (слухового, зорового, тактильного) у дітей старшого дошкільного віку з розладами аутистичного спектра засобами іпотерапії [Електронний ресурс] / А. І. Гаврилова // Компетентнісний вимір сучасної освіти: теорія і практика : зб. тез V регіон. наук.-практ. конф. (19 трав. 2017 р., м. Запоріжжя) / МОН України, Департамент освіти і науки ЗОДА, КЗ «Хортиц. нац. навч.-реабілітац. акад.» ЗОР ; за заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя, 2017. – С. 142-145 – URL: https://cutt.ly/TrwASxB Зозуля І. Є., Бухрякова М. М. АВА- терапія як один з корекційних методів для роботи з дітьми з аутизмом. 	
--	--	--	--	--	--

				<p>International Scientific and Practical Conference “WORLD SCIENCE”. 2017. № 10(26), Vol.3. С. 45-50</p> <p>Клочкова Ю. В. Особливості мовлення дітей із розладами аутистичного спектра [Електронний ресурс] / Ю. В. Клочкова // Соціальна та життєва практика в структурі професійної підготовки: теорія і практика : зб. тез Всеукр. наук.-практ. конф. (17 трав. 2018 р., м. Запоріжжя) / МОН України, Держ. наук. установа «Ін-т модернізації змісту освіти» ; Департамент освіти і науки ЗОДА, КВНЗ «Хортиц. нац. навч.-реабілітац. акад.» ЗОР ; за заг. ред. В. В. Нечипоренко. – Запоріжжя, 2018. – С. 109-110. – URL: https://cutt.ly/upqfKUP</p> <p>Мухин К.Ю., Карпова В.И., Безрукова И.С., Большакова Е.С., Миронов М.Б., Петрухин А.С. Синдром Ретта (обзор литературы и описание клинического случая) // Русский журнал детской неврологии. 2010. №2.</p> <p>Скрипник Т. Ресурси середовища для дітей з аутизмом / Т. Скрипник // Психолог. – 2018. – № 3-4. – С. 84-91.</p> <p>Генетика аутизму: 7 простих відповідей // Дефектолог. – 2019. – № 5. – С. 29-30.</p> <p>People with Autism Can Read Emotions, Feel Empathy https://www.scientificamerican.c</p>	
--	--	--	--	---	--

				<p>om/article/people-with-autism-can-read-emotions-feel-empathy1/?fbclid=IwAR32gHzAZJkxJrbOy8PuliRdpb022JJqtsoaItQJXWIR-c00tgrPv17DnuE</p> <p>The dangers of ‘neurodiversity’: why do people want to stop a cure for autism being found? https://a4.org.au/node/1956</p> <p>Bargiela S, Steward R, Mandy W. The Experiences of Late-diagnosed Women with Autism Spectrum Conditions: An Investigation of the Female Autism Phenotype. J Autism Dev Disord. 2016 Oct;46(10):3281-94. doi: 10.1007/s10803-016-2872-8. PMID: 27457364; PMCID: PMC5040731.</p> <p>Женский аутизм. «Невидимые» в спектре девочки. Социальная брошюра. 2000. https://www.aspergers.ru/system/files/Autistic_women_and_girls.pdf</p> <p>Женский аутизм. Социальная информационная брошюра. 2021. https://www.aspergers.ru/system/files/Autistic_women_tell_their_stories.pdf</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Перегляд відео Autism by George https://www.youtube.com/watch?v=YIK2yXfrCfw ● Перегляд відео https://www.youtube.com/watch?v=duBJzk9HbmE ● Супровід дітей з РАС: АВА - терапія, DIR - 	
--	--	--	--	--	--

				технологія, PECS (Picture Exchange Communication System) - перегляд відео до теми peccs, peccs 2 https://www.youtube.com/watch?v=X-7XK1USpBc https://www.youtube.com/watch?v=Hs-412lhXb0 https://www.youtube.com/watch?v=F22yzMHJ8v0&t=303s	
13-14 тиж.	Тема 12. Особливості дизонтогенезу за типом спотвореного розвитку. Аутизм.	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аппе. Ф. Введение в психологическую теорию аутизма / Франческа Аппе; [пер. с англ. Д. В. Ермолаева]. – Москва : Теревинф, 2006. – 216 с. 2. Аутизм. Методы лечения тяжелого психического отклонения // Азбука здоровья. – 2002. №5. – С. 23 – 24. 3. Грэндин Т., Скариано М. Отворяя двери надежды. Мой опыт преодоления аутизма / Пер. с англ. Н. Л. Холмогоровой. – Москва., 1999. 4. Детский аутизм. Хрестоматия: Учеб. пособие для студ. высш. и сред. пед., психол. и мед. учеб. заведений / Сост. Л. М. Шипицына. – Санкт-Петербург, 2001. 5. Діти з аутизмом (2017-2019) : бібліографічний список / КЗ «ЗОУНБ» ЗОР, Від. наук. інформації та бібліографії ; [уклад. Ю. Щеглова]. – Запоріжжя : [ЗОУНБ], 2020. – 36 с. – (Діти з особливими освітніми потребами). 6. Иванов Е. С., Демьянчук Л. Н., Демьянчук Р. В. Детский аутизм: диагностика и коррекция. – Санкт-Петербург, 2004. 7. Лебединская К. С., Никольская О. С. Диагностика раннего детского аутизма. – Москва, 1991. 8. Лютова Е. К., Монина Г. Б. Шпаргалка для взрослых: Психокоррекционная работа с гиперактивными, агрессивными, тревожными и аутистичными детьми. – Москва, 2000. 9. Никольская О.С., Баенская Е.Р., Либлинг М.М. Аутистичный ребенок: Пути помощи. – Москва, 1997. 10. Максимова Е. В. Уровни общения. Причины возникновения раннего аутизма и его коррекция на основе теории Н.А. Бернштейна / Е. В. Максимова – М. :Издательство «Диалог-МИФИ», 2008. – 288 с. 11. Островська К.О. Аутизм: проблеми 	4 год	

			<p>психологічної допомоги. Навчальний посібник, 2006. – Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка. – 110 с.</p> <p>12. Питерс Т. Аутизм: от теоретического понимания к педагогическому воздействию: книга для педагогов-дефектологов / Пер. с англ. М. М. Щербаковой; Под науч. ред. Л. М. Шипицыной, Д. Н. Исаева. – Москва, 2002.</p> <p>13. Путівник для батьків дітей з особливими освітніми потребами: Навчально-методичний посібник / За заг. ред. Колупаєвої А.А. – К.: – ТОВ ВПЦ «Літопис –XX» - 2010.</p> <p>14. Романчук О. Розлади спектру аутизму в запитаннях та відповідях / Олег Романчук – Львів : Колесо, 2010. – 168 с.</p> <p>15. Романчук О. Дорога любові. – Львів, 2001.</p> <p>16. Скрипник Т. В. Інтеграційний літній табір: простір розвитку дітей з аутизмом / Т. В. Скрипник, Г. М. Хворова, Г. Г. Смоляр. – К.: ПВП «Задруга», 2007. – 96 с.</p>		
15 тиж.	<p>Тема 13. Особливості дизонтогенезу за типом дисгармонії.</p> <p>Поняття про психопатію. Фактори виникнення та розвитку психопатій. Характеристика окремих форм психопатій (збудливий, істеричний, параноїальний, нестійкий, шизоїдний, гальмівний, мозаїчний тип). Механізми динаміки психопатій (компенсація, декомпенсація). Психопатичні реакції, чинники виникнення та психопрофілактика. Розлади потягів при психопатіях. Патологічне формування особистості, невропатії та відхилення від темпу сексуального розвитку.</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Альтернативні методи профілактики негативних соціальних явищ серед молоді / [Процек О.Г., Юсумбелі М.Р., Очерedyкo О.М., Шаповал О.М.] // Вісник Вінницького державного медичного університету. - 2001.- № 2. - С. 572-573.</p> <p>2. Бадмаев С.А. Психологическая коррекция отклоняющегося поведения школьников / С.А. Бадмаев. - М.:Изд-во Магистр, 1999. - 95 с.</p> <p>3. Белінська І.А. Психологічні типи відхилень у розвитку особистості підлітків з алкогольно-залежної сім'ї: автореф дис. на здобуття наук. ступеня канд.псих. наук / І.А. Белінська. - К., 2000. - 18 с.</p> <p>4. Винов В.Н. Особенности детей с признаками дезадаптации / В.Н. Винов. -М.: Знание, 1991. - С. 20-21.</p> <p>5. Власова Т. А. Дети с отклонениями в развитии [Текст] // Т.А. Власова, М.С.Певзнер.— М.: Просвещение, 1973.-С.59-114.</p> <p>6. Ганнушкин П.Б. Клиника психопатий: их статика, динамика и систематика // Ганнушкин, “Избранные труды”. — М.,1964.-С68-94.</p> <p>7. Глубоковських С.В. Психолого-педагогічна корекція девіантної поведінки у підлітків / С.В. Глубоковських // Вісник Вінницького державного медичного університету. - № 8 (1). - 2004. - С. 243-245.</p> <p>8. Исаев Д.Н. Психосоматическая медицина детского возраста / Д.Н. Исаев. -СПб.: Специальная литература,1996. -</p>	<p>2 год.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Розритйте особливості розвитку дитини за типом дисгармонії. ● Дайте визначення поняттю психопатії та проаналізувати етіологічні чинники психопатій. Схарактеризуйте окремі форми психопатії (психопатії збудливого, істеричного, параноїального, гальмівного, шизоїдного, нестійкого типів). ● Поняття про компенсацію та декомпенсацію як про загальні механізми динаміки психопатій. ● Що являють собою характерологічні та патохарактерологічні реакції. Яка відмінність між ними? ● Які характерологічні та патохарактерологічні реакції спостерігаються переважно в дитячому віці? 	Завдання до наступного практичного заняття

			454 с.	<ul style="list-style-type: none"> ● Які характерологічні та патохарактерологічні реакції властиві підліткам? ● Визначте засади успішної профілактики патохарактерологічних реакцій. ● Проаналізуйте етіологію та патогенез патологічного формування особистості. ● Аналіз публікацій: Цільмак О. М. Головні ознаки дромоманії у дітей та критерії їх діагностики працівниками відділу ювенальної превенції Національної поліції / О. М. Цільмак // Право і Безпека. - 2016. - № 3. - С. 159-164. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pib_2016_3_32 Степанова О. А. Гебоїдна поведінка неповнолітніх: соціальнопедагогічний аналіз / О. А. Степанова // Херсонський державний університет: зб. наук. пр. – 2011.– № 58(2). – С. 427-431. https://www.the-village-kz.com/village/people/experience/8147-ya-sotsiopat 	
15 тиж.	Тема 13. Особливості дизонтогенезу за типом дисгармонії.	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота	<ol style="list-style-type: none"> 1. Альтернативні методи профілактики негативних соціальних явищ серед молоді / [Процек О.Г., Юсумбелі М.Р., Очерedyкo О.М., Шаповал О.М.] // Вісник Вінницького державного медичного університету. - 2001.- № 2. - С. 572-573. 2. Бадмаев С.А. Психологическая коррекция отклоняющегося поведения школьников / С.А. Бадмаев. - М.:Изд-во Магистр, 1999. - 95 с. 3. Белінська І.А. Психологічні типи відхилень у розвитку особистості підлітків з алкогольно-залежною сім'ї: автореф дис. 	2 год	

			<p>на здобуття наук. ступеня канд.псих. наук / І.А. Белінська. - К., 2000. - 18 с.</p> <p>4. Винов В.Н. Особенности детей с признаками дезадаптации / В.Н. Винов. -М.: Знание, 1991. - С. 20-21.</p> <p>5. Власова Т. А. Дети с отклонениями в развитии [Текст] // Т.А. Власова, М.С.Певзнер.— М.: Просвещение, 1973.-С.59-114.</p> <p>6. Ганнушкин П.Б. Клиника психопатий: их статика, динамика и систематика // Ганнушкин, “Избранные труды”. — М.,1964.-С68-94.</p> <p>7. Глубоковських С.В. Психолого-педагогічна корекція девіантної поведінки у підлітків / С.В. Глубоковських // Вісник Вінницького державного медичного університету. - № 8 (1). - 2004. - С. 243-245.</p> <p>8. Исаев Д.Н. Психосоматическая медицина детского возраста / Д.Н. Исаев. -СПб.: Специальная литература,1996. - 454 с.</p>		
16 тиж.	<p>Тема 14. Особливості психофізіологічного розвитку дитини з синдромом ГРДУ (гіперкенетичним синдромом)</p> <p>Поняття про ГРДУ як про нейропсихіатричний розлад. Чинники виникнення ГРДУ. Патогенез та симптоматика ГРДУ. Функції лобної кори великих півкуль головного мозку. Симптоми ГРДУ, пов'язані з недостатньою зрілістю лобної кори розлад імпульс-контролю; розлад прогнозування, планування та самоорганізації поведінки; розлад</p>	Лекція, презентація до лекції	<p>1. Брызгунов И.П., Касатикова Е.В. Непоседливый ребенок или все о гиперактивных детях. – М.: Издательство института Психотерапии, 2002.</p> <p>2. Брызгунов И.П., Касатикова Е.В. Дефицит внимания с гиперактивностью у детей. – М.: Медпрактика-М, 2002.</p> <p>3. Заваденко Н.Н. Гиперактивность и дефицит внимания в детском возрасте. — М.: Издательский центр «Академия», 2005.</p> <p>4. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школа-Пресс, 2001.</p> <p>5. Заваденко Н.Н., Суворинова Н.Ю., Румянцева М.В. Гиперактивность с дефицитом внимания: факторы риска, возрастная динамика, особенности диагностики. – Дефектология, 2003.</p> <p>6. Моница Г.Б., Лютова-Робертс Е.К., Чутко Л.С. Гиперактивные дети. Психолого-педагогическая коррекция. – СПб.: Речь, 2007.</p> <p>7. Мурашова Е.В. Дети-«тюфяки» и дети-«катастрофы». Гиподинамический и гипердинамический синдром. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004.</p> <p>8. Рассел А. Баркли, Кристина М. Бентон. Ваш непослушный ребенок. – СПб.: Питер, 2004.</p> <p>9. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у</p>	<p>2 год</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Дайте загальне поняття про гіперкінетичний розлад (ГРДУ). ● Розкрийте етіологічні фактори виникнення ГРДУ. ● Які функції виконує лобна кора великих півкуль головного мозку відносно поведінки людини? ● Проаналізуйте симптоматику ГРДУ, яка пов'язана з розладами діяльності кори великих півкуль (розлад імпульс-контролю; розлад прогнозування, планування та самоорганізації поведінки; розлад контролю уваги та аналізу інформації; розлад контролю емоцій; розлад контролю над власною руховою активністю, регулюванням процесів 	Завдання до наступного практичного заняття

	<p>контролю уваги та аналізу інформації; розлад контролю емоцій; розлад контролю над власною руховою активністю, регулювання процесів збудження/гальмування, розлад контролю емоцій. Вікова динаміка ГРДУ. Діагностика ГРДУ. Труднощі діагностики ГРДУ. Особливості проведення діагностичного обстеження. Діагностичні критерії ГРДУ за системою DSM-IV. Коморбідні розлади супутні до ГРДУ та вірогідні механізми їхнього виникнення. Диференційна діагностика при ГРДУ. Моделі допомоги дітям з синдромом ГРДУ. Супровід сімей із дітьми, які страждають на синдром ГРДУ. Супровід дитини з ГРДУ в системі інклюзивної освіти в загальній школі.</p>		<p>дітей.</p> <p>10. Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения / А.Л. Сиротюк. – Москва: Сфера, 2003. – 288с.</p> <p>11. Ферт О. Обдаровані діти з ГРДУ: позитивні сторони та складності у навчанні / О.Ферт // Креативність і творчість. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – К., 2009. – Темат. вип. № 1. – С. 144–147.</p> <p>12. Ферт О. Організація середовища та ефективної роботи у класній кімнаті для учнів з ГРДУ / О.Ферт // Дефектологія. – 2009. – Вип. 3. – С. 15–18.</p> <p>13. Ферт О. Психолого-педагогічні умови підготовки фахівців до роботи з гіперактивними учнями в системі загальноосвітніх закладів України / О.Ферт // Вища освіта України. – К., 2008. – Т.ІІ (9). – С. 572–577.</p> <p>14. Ферт О. Розвиток соціальних навичок дитини з ГРДУ в колективі однолітків / Ольга Ферт // Rozwój polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX–XXI wieku. Т. 3. Dziecko w teorii i praktyce pedagogicznej. Розвиток польської та української освіти і педагогічної думки (XIX–XX ст.). Т.3. Дитина в педагогічній теорії і практиці. Publikacja sfinansowana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Oficyna Wydawnicza ATUT / red. Anna Haratyk, Iryna Myshchysyn. – Wrocław : Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2014. – S 161–169.</p>	<p>збудження/гальмування, розлад регуляції емоцій)</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Проаналізуйте, з якими факторами пов'язані труднощі діагностики ГРДУ; розвінчайте найбільш поширені міфи про цей розлад. ● Виокреміть основні діагностичні критерії встановлення діагнозу ГРДУ. ● Завдання для самостійної роботи: «Психодіагностичний інструментарій уточнення діагнозу ГРДУ», «Гендерні особливості та вікова динаміка гіперкінетичного розладу», «Моделі допомоги дитині з ГРДУ», «Основні засади допомоги сім'ям з дитиною, яка страждає на ГРДУ, «Допомога дитині з гіперкінетичним синдромом в умовах інклюзивного навчання в загальноосвітній школі. ● Проаналізуйте зміст відеороліку <p>(https://drive.google.com/file/d/1qklimEg3tvDFaPNftPhpp-fQWEhcCNmE/view), зробіть висновок щодо того, як діагноз ГРДУ впливає на життя дитини у школі. Запропонуйте способи профілактики та подолання подібних проблем.</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Аналіз публікацій 1) Прокопів Л. Комплексний підхід у вихованні і навчанні гіперактивних дошкільників / Л. Прокопів // Психологія 	
--	--	--	--	--	--

				<p>особистості. - 2013. - № 1. - С. 149-156. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Po_2013_1_17</p> <p>2) Маменко М. Е. Синдром дефицита внимания и гиперактивности у детей: современные взгляды на этиологию, патогенез, подходы к коррекции / М. Е. Маменко // Здоровье ребенка. - 2015. - № 5. - С. 7-13. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Zd_2015_5_3</p>	
16 тиж.	Тема 14. Особливості психофізіологічного розвитку дитини з синдромом ГРДУ (гіперкенетичним синдромом)	Практичне заняття, опитування, презентація, Групова робота Виконання контрольних завдань Тем 10-14.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Брызгунов И.П., Касатикова Е.В. Непоседливый ребенок или все о гиперактивных детях. – М.: Издательство института Психотерапии, 2002. 2. Брызгунов И.П., Касатикова Е.В. Дефицит внимания с гиперактивностью у детей. – М.: Медпрактика-М, 2002. 3. Заваденко Н.Н. Гиперактивность и дефицит внимания в детском возрасте. — М.: Издательский центр «Академия», 2005. 4. Заваденко Н.Н. Как понять ребенка: дети с гиперактивностью и дефицитом внимания. – М.: Школа-Пресс, 2001. 5. Заваденко Н.Н., Суворинова Н.Ю., Румянцева М.В. Гиперактивность с дефицитом внимания: факторы риска, возрастная динамика, особенности диагностики. – Дефектология, 2003. 6. Моница Г.Б., Лютова-Робертс Е.К., Чутко Л.С. Гиперактивные дети. Психолого-педагогическая коррекция. – СПб.: Речь, 2007. 7. Мурашова Е.В. Дети-«тпофяки» и дети-«катастрофы». Гиподинамический и гипердинамический синдром. – Екатеринбург: У-Фактория, 2004. 8. Рассел А. Баркли, Кристина М. Бентон. Ваш непослушный ребенок. – СПб.: Питер, 2004. 9. Романчук О. Гіперактивний розлад з дефіцитом уваги у дітей. 10. Сиротюк А.Л. Нейропсихологическое и психофизиологическое сопровождение обучения / А.Л. Сиротюк. – Москва: Сфера, 2003. – 288с. 	2 год	

		<p>11. Ферт О. Обдаровані діти з ГРДУ: позитивні сторони та складності у навчанні / О.Ферт // Креативність і творчість. Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Соціологія. Психологія. Педагогіка. – К., 2009. – Темат. вип. № 1. – С. 144–147.</p> <p>12. Ферт О. Організація середовища та ефективної роботи у класній кімнаті для учнів з ГРДУ / О.Ферт // Дефектологія. – 2009. – Вип. 3. – С. 15–18.</p> <p>13. Ферт О. Психолого-педагогічні умови підготовки фахівців до роботи з гіперактивними учнями в системі загальноосвітніх закладів України / О.Ферт // Вища освіта України. – К., 2008. – Т.ІІ (9). – С. 572–577.</p> <p>14. Ферт О. Розвиток соціальних навичок дитини з ГРДУ в колективі однолітків / Ольга Ферт // <i>Rozwój polskiej i ukraińskiej teorii i praktyki pedagogicznej na przestrzeni XIX–XXI wieku</i>. Т. 3. Dziecko w teorii i praktyce pedagogicznej. Розвиток польської та української освіти і педагогічної думки (XIX–XX ст.). Т.3. Дитина в педагогічній теорії і практиці. Publikacja sfinansowana przez Instytut Pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego, Oficyna Wydawnicza ATUT / red. Anna Haratyk, Iryna Myshchysyn. – Wrocław : Wrocławskie Wydawnictwo Oświatowe, 2014. – S 161–169.</p>		
--	--	---	--	--